

Předkladatel: starosta městské části Brno-Líšeň
VI./35. zasedání Zastupitelstva městské části Brno-Líšeň
konané dne 25. září 2014

č.j. VI./35/1./1110/

Název:

„Návrh koncepce rodinné politiky v Brně-Líšni, RC Pastelka“

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo městské části Brno – Líšeň

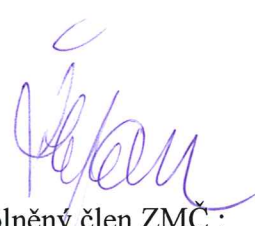
bere na vědomí návrh Koncepce rodinné politiky v Brně-Líšni, RC Pastelka

Stanoviska dotčených orgánů:

Podpisy:

Podpisy dotčených odborů				
tajemnice	odbor organizační	odbor rozpočtu a financí	odbor majetkoprávní	OÚRV

Zpracovala :

Uvolněný člen ZMČ :
Mgr. Břetislav Štefan, starosta

Důvodová zpráva:

Předložení Návrhu koncepce rodinné politiky v Brně – Líšni, RC Pastelka

Návrh koncepce rodinné politiky v Brně – Líšni vznikl jako jeden z výstupů projektu Práce a rodina v Brně – Líšni, kterého je Statutární město Brno, MČ Brno – Líšeň partnerem. Projekt je finančně podpořen Evropským sociálním fondem, Operačním programem Lidské zdroje a zaměstnanost. Hlavním cílem projektu bylo vytvořit místní partnerství a tematické sítě v oblasti sladování pracovního a rodinného života a rovných příležitostí žen a mužů včetně iniciace řešení rodinné politiky v městské části Brno-Líšeň.

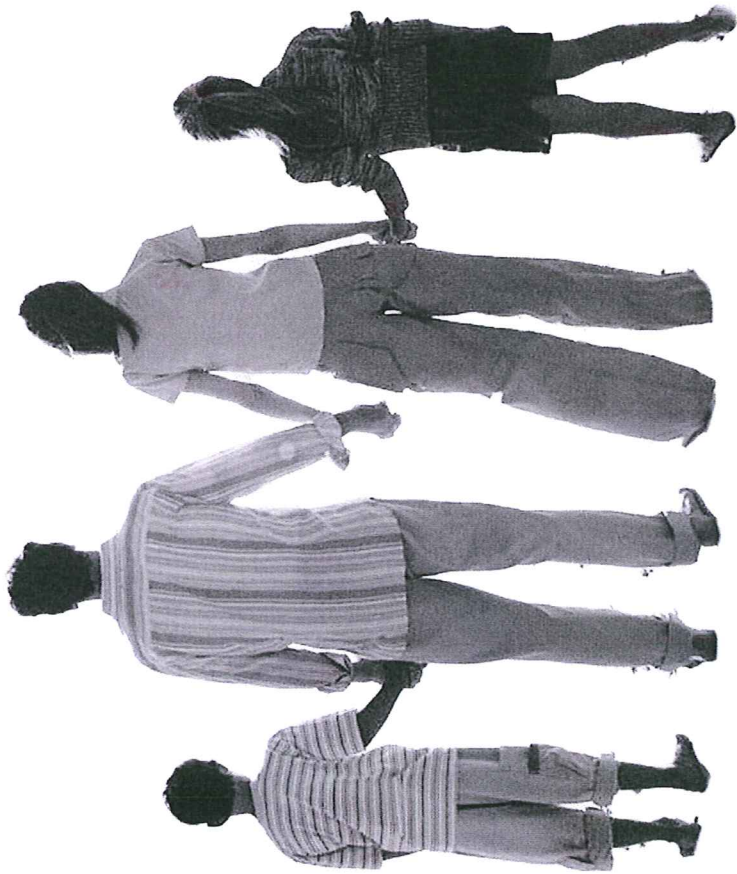
Návrh koncepce rodinné politiky je koncipován tak, aby obsáhl co největší množství informací z oblasti rodinné politiky, které v následujícím kroku pomohou k tvorbě Koncepce rodinné politiky MČ Brno – Líšeň pro následující roky a umožní tak strategické plánování v této oblasti. MČ Brno - Líšeň bude díky schválené Koncepci rodinné politiky v Brně - Líšni jednou z prvních městských částí v celé ČR, která podobný strategický dokument vytvořila a řídí se jím. Díky schválené koncepci bude možné systematicky zlepšovat životní podmínky rodin v Brně - Líšni.

PASTELKA

rodinné centrum

Návrh koncepce rodinné politiky v Brně - Líšni

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

OBSAH

Úvod	1
1 Rodinná politika	2
2 Situace v městské části Brno-Líšeň - východiska a popis současného stavu	3
2.1 Charakteristika městské části Brno - Líšeň	3
2.2 Bydlení	4
2.3 Demografický rozbor – vývoj, současný stav, prognózy	5
2.4 Postoje, názory a chování líšeňských rodin – sociologický výzkum	8
3 Finanční analýza rozpočtu MČ Brno - Líšeň	10
4 Jednotlivé oblasti rodinné politiky.....	15
4.1 Služby na podporu fungující rodiny – komerční a nekomerční	15
4.1.1 Volnočasové aktivity	15
4.1.2 Sociální služby	17
4.1.3 Činnosti poskytované v rámci sociálně právní ochrany dětí	18
4.1.4 Sport	18
4.2 Kultura.....	19
4.3 Vzdělávání	20
4.3.1 Předškolní vzdělávání.....	20
4.3.2 základní vzdělávání	22
4.4 Možnosti sladování pracovního a rodinného života	23
4.4.1 oblast inovativního přístupu zaměstnavatelů	23
4.4.2 podpora vzdělávání, rekvalifikace, osobního rozvoje.....	24
4.5 Městský prostor.....	24
4.5.1 Prostranství přírodního charakteru, parky a komunitní místa	24
4.5.2 Dětská a víceúčelová hřiště	25

4-5-3	Pikniková a klidová místa	26
4-5-4	Chodníky, silnice a cyklostezky.....	26
4-5-5	Čistota městského prostoru	27
4-5-6	Bezpečnost městského prostoru	27
4-6	Prostředky komunikace a informovanost rodin.....	28
4-7	Vzájemná komunikace mezi aktéry RP.....	29
	Závěr.....	31
	Příloha I. Seznam organizací působící v Brně-Líšni	32

Úvod

Návrh koncepce rodinné politiky v Brně-Lišni vznikl jako jeden z výstupů projektu **Práce a rodina v Brně-Lišni**, který je finančně podpořen Evropským sociálním fondem, Operačním programem Lidské zdroje a zaměstnanost. Hlavním cílem projektu je vytvořit místní partnerství a tematické sítě v oblasti sladování pracovního a rodinného života a rovných příležitostí žen a mužů včetně iniciace řešení rodinné politiky v městské části Brno-Líšeň a přispět tak k prosazení žen na trhu práce a zlepšení kvality života rodin v této lokalitě.

Protože v oblasti rodinné politiky neexistuje v naší lokalitě žádný podobný dokument, vnímáme návrh koncepce rodinné politiky v Brně-Lišni jako průlomový. Tento materiál jsme koncipovali do námi vybraných kapitol tak, aby obsáhl co největší množství informací z oblasti rodinné politiky, které v následujícím kroku pomohou k tvorbě Koncepce rodinné politiky či Programu rodinné politiky MČ Brno-Líšeň pro následující roky a umožní strategické plánování v této oblasti.

Autoři: Mgr. Alena Stejskalová, Mgr. Veronika Hradová, Irena Moštková, Mgr. Michaela Kvapilová Bartošová, Bc. Blanka Pezlarová

Konzultanti: PhDr. Jitka Crhová – členka Poradní sboru Rady města Brna pro rodinu

PhDr. Marie Klusoňová – vedoucí pedagogicko-organizačního oddělení OŠMT MMB

Ing.Arch. Eva Vagnerová – krajinná architektka

(resp. orgánů veřejné moci), které vědomě směřují k uznání a podpoře výkonu rodinných funkcí ve společnosti.

1 Rodinná politika

Rodina je v moderních společnostech chápána jako základní reprodukční jednotka, která však v důsledku širší společenské proměny prochází v současnosti výraznými, navzájem propojenými změnami. Můžeme pozorovat jednak větší nestabilitu rodiny oproti minulosti, výraznou změnu genderových rolí v rodině, snižující se počet dětí v rodinách i jejich měnící se postavení v rámci rodin. Z demografického hlediska jsou s rodinou spojeny takové fenomény, jako je snižování porodnosti a v důsledku zlepšujících se životních podmínek také stárnutí populace. Samostatné rodinné politiky, tj. opatření ve prospěch rodin, se proto stávají čím dál častěji středem zájmu politiků i odborníků.

Návrh koncepce rodinné politiky pro městskou část Brno-Líšeň vychází ve svých předpokladech z již existujících obecnějších koncepcí rodinné politiky vypracovaných v České republice. Jedná se především o Národní koncepci rodinné politiky, kterou připravilo Ministerstvo práce a sociálních věcí a která byla schválena vládou v roce 2005. Jedná se o tzv. „živý“ dokument, který nemá definitivní podobu, ale podléhá aktualizacím. V roce 2008 proto byla vládou schválena Národní koncepce podpory rodin s dětmi, která na první dokument navazuje a aktualizuje jej. Tyto koncepce vznikly částečně na základě kritiky dosavadní praxe, kdy rodinná politika nebyla státem jasně a komplexně koncipována. Charakteristickým prvkem rodinné politiky je průřezovost její agendy, která zasahuje do všech polí sociální politiky a do celé řady dalších politických oblastí a sdružuje je v jeden celek. Jde o komplexní systém podpory rodin nesměřující k upřednostnění jedné z jejích funkcí (např. populační), ale k posílení schopnosti rodin plnit všechny své přirozené funkce a dále je rozvíjet. Přestože v teoretickém pojetí neexistuje jednotná formulace či definice rodinné politiky, v rámci těchto dokumentů ji lze chápat jako komplexní a účinnou politiku podporující rodinu ve všech jejích základních sociálních funkcích a vychází z přesvědčení, že péče o děti a jejich výchova není jen soukromou záležitostí rodičů, ale i významným prvkem úspěšného rozvoje společnosti. Rodinná politika je souborem činností a opatření státu

Potřebu cíleně a efektivně vést oblasti rodinné politiky dokazuje i mnoho již vytvořených a v praxi fungujících koncepcí krajů, měst a obcí, včetně malých obcí a městyš, které začaly vznikat po roce 2005, kdy byla schválena Národní koncepce rodinné politiky. Vlastní koncepci rodinné politiky má také Jihomoravský kraj a město Brno. Tyto koncepce jsou veřejnými dokumenty a je možné je vyhledat na internetu. Městské části ve své prarodinné politice dosud vycházely z koncepčních dokumentů statutárních měst a své vlastní koncepce nevytvářely. Avšak bezprostřední znalosti potřeb rodin a místních podmínek včetně místních organizací činí z městských částí jedny z nejdůležitějších aktérů rodinné politiky. Státní správa i samospráva městské části zná specifika dané oblasti i potřeby občanů a je žádoucí, aby strategicky a funkčně vynaložila podporu směrem k rodinám.

Koncepce rodinné politiky MČ Brno-Líšeň je inspirována nadřazenými dokumenty, vychází z nich (národní koncepce, koncepce JMK, koncepce Města Brna) a její obecný cíl je proto s těmito koncepcemi shodný: **zlepšovat životní podmínky rodin v Brně-Lišni a činit vhodná opatření tak, aby byla posilována autonomie rodin a umožňováno jejich svobodné rozhodování při uskutečňování životních plánů.**

Rodinné politiky mívají zpravidla dvojitý zaměření, jednak zaměření na různé oblasti společenského života a dále na různé etapy života od narození po období stárnutí. Tato koncepce je členěna do několika oblastí společenského života a života v městské čtvrti, avšak oproti jiným koncepcím se úžeji věnuje pouze problematice a potřebám rodin se závislými dětmi (a nezahrnuje proto například potřeby seniorů nebo jinak znevýhodněných skupin). Přestože se koncepce zaměřuje na podporu rodiny jako celku, má na zřeteli také zájmy jednotlivých členů rodiny. Spolu s tím, jak se mění postavení muže, ženy a dětí v rodině, vznikají i nové potřeby a nároky těchto jednotlivých členů rodiny – ať již jde například o větší zapojení mužů do péče o děti, s tím související nárok žen na kombinaci profesní práce a péče o děti nebo uznání dítěte jako svébytného a rovnoprávného sociálního aktéra prostřednictvím nových výchovných přístupů.

Hlavní oblasti podpory rodiny, na které se koncepce zaměřuje, lze vytyčit stejně, jako jsou uvedeny v Koncepci rodinné politiky Jihomoravského kraje:

2.1 Charakteristika městské části Brno-Líšeň

Městská část Brno-Líšeň je okrajovou částí města Brna - leží v jeho východní části. Sousedí s městskou částí Vinohrady, Židenice a Slatina a s obcemi mimo území města Brna. Spojení Líšně s centrálními oblastmi města Brna je dostupné především tramvají č. 8, která jezdí v krátkých časových intervalech a je výhradně nízkopodlažní. Spojení s centrálními a dalšími částmi Brna je zajištěno také trolejbusy čísly 25 a 26 a autobusy s čísly 55, 58 a 78. Linka č. 78 také zajišťuje spojení s jedním z největších nákupních center v městě Brně. Městskou část Brno-Líšeň lemují dvě důležité státní silnice. Jedná se o přívaděč k dálnici D1, který leží ve spodní části Líšně a vede také k letišti Brno-Tuřany a silnici 373, která je důležitou spojnicí severní části Brna s oblastmi Moravského krasu a dále se napojuje na severní dopravní tepnu Brna – silnici 43.

I když je v Brně-Lišni umístěn jeden z nejvýznamnějších průmyslových závodů - Zetor Brno, nelze tuto čtvrť vnímat jako průmyslovou oblast. Nenačteme tady ani velké obchodní komplexy, jako v jižních částech Brna. Okolí naopak vybízí k trávení volného času rodin a to nejen líšeňských, ale i z jiných městských částí nebo z mimobrněnských lokalit. V městské části Brno-Líšeň je několik oblastí, které se dají využít k trávení volného času, či procházkám a turistice. V severní části se jedná například o oblast Velké Klajdovky, která je zároveň přírodní památkou. K procházkám se dále nabízí okolí líšeňského hřbitova s kaplí Na Kostelíčku a významným pravěkým hradštěm Staré Zámky. Významným místem, tradičně vyhledávaným k oddechu a odpočinku, je komplex Mariánského údolí. Údolím protéká potok Řička, na kterém bylo vybudováno několik nádrží umožňujících koupání a rybolov. Nalezeme zde mlýny, výletní restaurace i několik jeskyní. Prostor je oblíbeným místem pro rodiny nejen z městské části Brno-Líšeň, ale i z ostatních částí Brna a také okolních obcí.

Historie městské části Brno-Líšeň sahá velmi hluboko a důkazem je pravěké hradisko Staré Zámky, jehož stopy lze vysledovat až do pozdního neolitu. Je považováno za přímého předchůdce města Brna. Z důvodu dlouhé historie Líšně zde nalezneme množství sakrálních staveb: jedná se o několikrát Boží Muka, sousoší Nejsvětější Trojice z roku 1725, Kaple Panny Marie Pomocnice, stojící na místě původní kaple ze 17. století, kostel svatého Jiljí. Tyto historické

- Podpora partnerských a rodičovských kompetencí a stability rodiny
- Podpora harmonizace rodinného a profesního života
- Podpora utváření prarodinného klimatu
- Podpora zdravého životního stylu

Zcela konkrétně koncepce rozvíjí problematiku sedmi následujících oblastí spjatých s městskou částí, skrze které mohou být výše zmíněné oblasti podpory uskutečňovány a naplňovány:

- Služby na podporu fungující rodiny – komerční a nekomerční
- Kultura
- Vzdělávání
- Možnosti sladování pracovního a rodinného života
- Městský prostor
- Prostředky komunikace a informovanost rodin
- Vzájemná komunikace mezi aktéry rodinné politiky

V jednotlivých kapitolách koncepce konstatujeme jednak stav těchto oblastí a jejich jednotlivé dimenze v Brně-Lišni, na základě různých úhlů pohledu je stručně hodnotíme a tam, kde je to možné a žádoucí také navrhuje opatření, které mohou vést ke zlepšení jejich vybraných aspektů.

2 Situace v městské části Brno-Líšeň - východiska a popis současného stavu

Pro tvorbu koncepce rodinné politiky je žádoucí alespoň stručně připomenout historii, popis a charakter městské části a upozornit tím na její specifika, i vzhledem ke kvalitě života rodin zde. V následujících podkapitolách se věnujeme jednak obecné charakteristice městské části Brno-Líšeň, demografickému rozboru zdejší populace a prostřednictvím prezentace výsledků dotazníkového šetření také aktuálním postojům a chování zdejších rodin.

stavby jsou důležitými dominantami Staré Líšně a významně určují její estetickou podobu. Patří k nim také klasicistní zámek ve vlastnictví rodu Belcredi, který je s městskou částí dlouhodobě spjat a dodnes významným způsobem zasahuje do jejího rozvoje například tím, že je vlastníkem mnoha zdejších pozemků a dalších lokalit.

Pro dnešní charakter Líšně byl důležitý okamžik jejího připojení k Brnu a získání statusu městské čtvrti v roce 1944 a nárůst obyvatel v 80. letech daný výstavbou sídliště (v roce 1980 měla MČ Brno-Líšeň 6266 obyvatel, při sčítání lidu v roce 1991 to bylo 26476 obyvatel). Díky této změně se Líšeň stala jednou z nejlidnatějších částí města Brna. Takto prudký nárůst obyvatel by mohl mít za následek změnu charakteru městské části z venkovské na sídlištní, jako tomu bylo v jiných brněnských čtvrtích, například Bohunicích. V městské části Brně-Líšni ale došlo spíše k jejímu rozdělení na starou část, která si zachovává venkovský, pospolitý ráz a novou část, která kopíruje charakteristiky ostatních sídlišť v Brně. Po roce 1989 zde navíc pokračuje další výstavba obytných zón, a proto je dodnes vyhledávanou oblastí k bydlení.

Pro obyvatele Staré Líšně je charakteristické setrvávání na místních tradičních zvycích, nebo jejich obnova. Postupně se ustavují i některé další tradice připomínající zvyky, které byly v minulosti pro Líšeň typické – například skupina líšeňských dobrovolnic v dobových oděvech absolvovala pěší túru městské části Brno-Líšeň do centra Brna, aby tak připomněla pochody líšeňských žen na brněnské centrální trhy za účelem prodeje svých výrobků a různého zboží v době, kdy nebyla Líšeň dopraveně spojena s Brnem. Tyto skutečnosti dokazují hrdost obyvatel Staré Líšně a jejich pozitivní vztah k této městské části a její historii. Na pomezí Staré a Nové Líšně se v posledních letech ustavuje také nová tradice pravidelného pořádání farmářských trhů, které by kromě možnosti nákupu farmářských výrobků měly sloužit také jako místo setkávání obyvatel.

Množství lokalit přírodního rázu, historická kontinuita místa a přitom možnost být v centru Brna za několik minut je lákadlem pro bydlení v této městské části, zejména pro rodiny s malými dětmi. Nabízí možnost žít v prostoru téměř venkovském, se všemi výhodami městského života. Pokračující výstavba obytných zón dokládá oblíbenost a vyhledávanost této lokality jako prostoru příjemného pro život.

2.2 Bydlení

Uspokojování potřeb bydlení je jednou z předních oblastí působnosti obce. Problematika bydlení je řešena na úrovni statutárního města Brna, kde jsou vytvářeny analytické a koncepční dokumenty: *General bydlení města Brna* (poslední aktualizace 2008) a *Strategie bydlení města Brna* (poslední aktualizace 2009). V Brně-Lišni se nachází celkem 2232 obecních bytů, které jsou v majetku statutárního města Brna a Úřad městské část Brno-Líšeň provádí prostřednictvím příspěvkové organizace Správa majetku Líšeň jejich údržbu a správu. Ten také vede seznam žadatelů o obecní byt a provádí výběr žadatelů dle *Postupu a kritérií pro výběr žadatelů o pronájem obecních bytů v MČ Brno-Líšeň*. Dále rozhoduje o výši nájemného v obecních bytech, které v současnosti činí 63,- Kč/m². Městská část zveřejňuje *Postup a kritéria* na svých webových stránkách, kde lze také nalézt pořadí žadatelů. Bytová komise Rady městské části Brno-Líšeň provádí jedenkrát ročně zařazení žadatelů do jedné ze čtyř skupin dle schválených kritérií.

V souvislosti s problematikou rodinné politiky jsou důležitou skupinou „rodiny s dětmi (manželé, druh a družka) a samoživitelky“ - skupina číslo jedna. Dle terminologie kritérií jsou do ní zařazeni: „pracující, tím se rozumí, že v případě jedince je to vždy osoba výdělečně činná; u manželů vždy alespoň jeden výdělečně činný, druhý může být na mateřské dovolené nebo v plném invalidním důchodě“. V této skupině bylo v roce 2013 celkem 56 žadatelů. Městská část Brno-Líšeň skupinu „rodiny s dětmi“ v porovnání s ostatními skupinami preferuje a ročně jim přiděluje nejvíce bytů. V roce 2013 to bylo sedm z celkem 19 přidělených bytů.

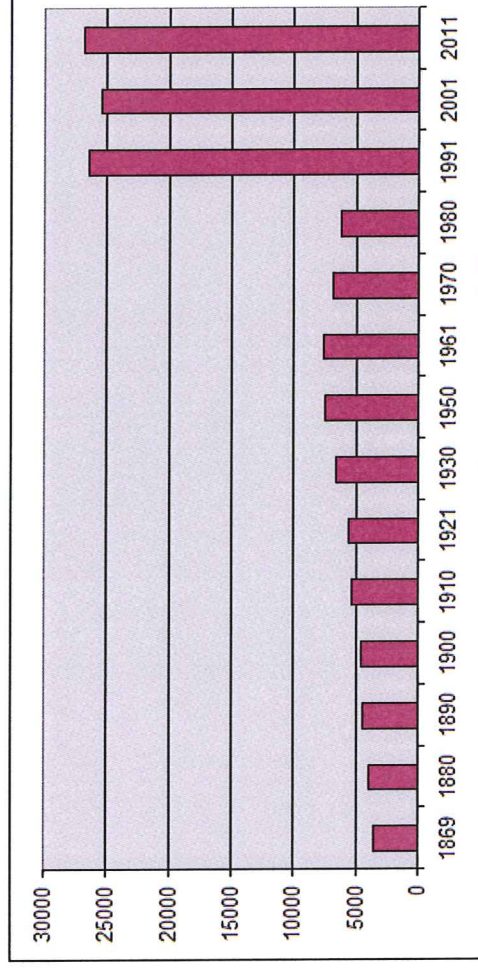
Otázka bydlení pro osoby s nízkými příjmy (např. samoživitele) je na centrální úrovni dlouhodobě neřešeným problémem. Městská část ale může ovlivňovat cenu nájemného nebo privatizaci bytového fondu. Za vhodný kompromis pro běžné nájemce je považováno tzv. ekonomické nájemné, které zohledňuje sociální přijatelnost pro nájemce bytu a dostatečné prostředky na správu a údržbu pro pronajímatele. V Líšni se však prozatím nenacházejí byty, které mají statut sociálního nebo startovacího bydlení (dle Pravidel pronájmu bytů v domech v majetku statutárního města Brna) a jsou určeny i pro bydlení mladých manželů do 35 let, resp. pro osoby s nízkými příjmy.

Zajímavým trendem, v českém kontextu dosud ne příliš realizovaným, je tzv. cohousing, kdy každá domácnost vlastní plně zařízenou bytovou jednotku a zároveň má k dispozici společné prostory a vybavení. Obyvatelé se podílí na vzniku a fungování společenství, které klade důraz na hlouběji prožívané mezilidské vztahy a současně zachovává a podporuje osobní nezávislost¹.

2.3 Demografický rozbor - vývoj, současný stav, prognózy

Vývoj obyvatelstva v Líšni probíhal podle obvyklých demografických změn až do doby výstavby velkého sídliště v 80. letech. Skokový nárůst obyvatelstva způsobený výstavbou sídliště zcela změnil přirozený demografický vývoj. Počet obyvatel se mezi roky 1980 a 1991 zvedl pětinašobně. V posledním Sčítání domů, lidu a bytů v roce 2011 byl počet obyvatel v Brně-Líšni celkem 26781 osob.

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvatel Líšně od 19. století po současnost

¹ Více na <http://www.cohousing.cz/co-je-cohousing/>

V následujících tabulkách uvádíme vybrané informace o obyvatelích městské části Brno-Líšeň tak, jak jsou zachyceny v posledním Sčítání domů, lidu a bytů v roce 2011.

Tabulka č. 1 Počet obyvatel městské části Brno-Líšeň, jejich rodinný stav a počty obyvatel v jednotlivých věkových kategoriích

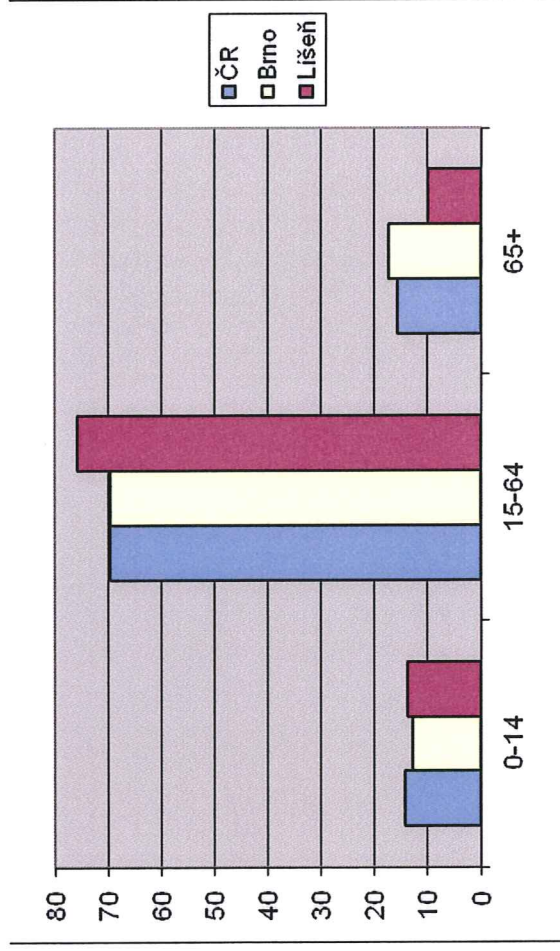
		Celkem		Souhrn
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	Celkem (souhrn)	Celkem		26 781
		Celkem		26 781
	Rodinný stav	svobodní		11 111
		žena/vdane		11 575
		rozvedení		2 834
		ovdovělí		1 214
		Celkem		26 781
	Věk (před-/po-/produktivní)	Věk		3 723
		0 - 14 let		20 279
		15 - 64 let		2 693
	65 a více let		86	
		nezjištěno		

Tabulka č. 2: Počty a typy domácností v Brně-Lišni

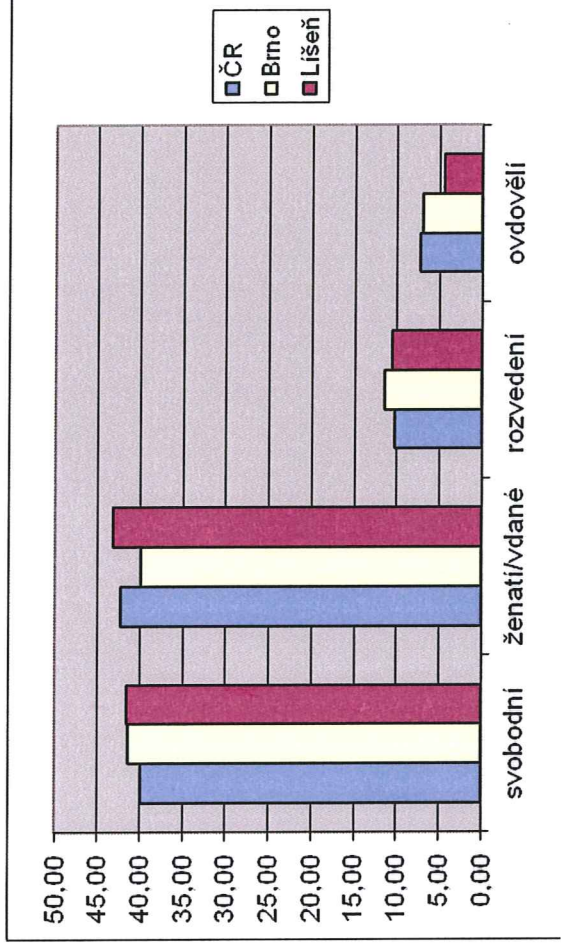
		Hospodařící domácnosti celkem		Souhrn
Počet hospodařících domácností	Typ hospodařící domácnosti	Tvořené 1 rodinou		11 428
		V tom	Úplně	7 048
			Bez závislých dětí	3 195
		Neúplně	Se závislými dětmi	2 247
			Bez závislých dětí	801
			Se závislými dětmi	805
		Tvořené 2 a více rodinami		157
		Domácnosti jednotlivců		3 551
	Vícečlenné nerodinné domácnosti		672	

Složení obyvatelstva v Brně- Líšni ukazuje na vyšší počet mladších osob a osob v produktivním věku oproti obecnému průměru v celé České republice. V případě dětských obyvatel není rozdíl tak markantní, ovšem věková kategorie 15-64 let vykazuje přibližně o 6% větší nárůst než je brněnský i celorepublikový průměr. Z grafu č. 2 lze vyčíst naopak nižší podíl osob ve věku 65 a více let, a to nejen ve srovnání s Brnem, ale také s celou republikou. Lze tedy říci, že v Brně-Líšni žije více osob v reprodukčním věku, než je celobrněnský i celostátní průměr, jak ukazuje graf č. 2. Tuto skutečnost dokresluje i graf č. 3, který ukazuje, že počet svobodných a ženatých / vdaných obyvatel je nad celobrněnským i celostátním průměrem, zatímco počet ovdovělých je nižší.

Graf č. 2 Věkové kategorie - srovnání v procentech

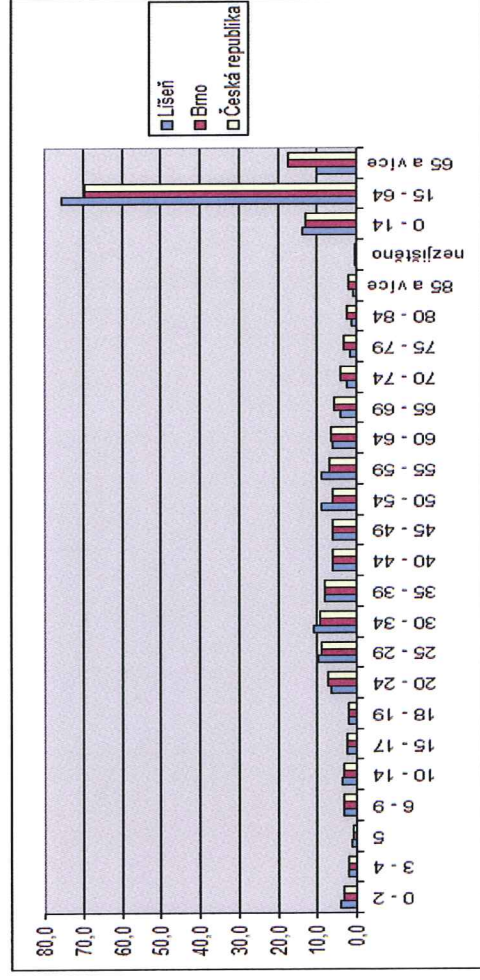
Graf č. 3 Rodinný stav - srovnání v procentech

Obyvatelstvo městské části Brno-Líšeň je relativně mladé. Tato skutečnost je pravděpodobně dána následkem výstavby panelového sídliště zde a tedy přílivem mladého obyvatelstva do Líšně v 80.tých letech minulého století. Pokud se podíváme na věkovou strukturu podrobněji, vidíme, že největší rozdíl mezi obyvateli této městské části a průměrem Brna jsou ve sloučené věkové kategorii 50 až 59 let – tedy u generace těch, kteří se do líšeňského sídliště před několika desetiletími nastěhovali. Poté se srovnání obrací a u osob nad 60 let je průměr Brna vyšší. Lze však vysledovat i vyšší procentuální podíl u osob ve sloučené věkové kategorii 25-34 let. Tento demografický vývoj, který je odlišný od brněnského průměru, je opět důsledkem koncentrace mladých rodin do Líšně v 80.tých letech. Demografický vývoj Brna kopíruje demografickou křivku České republiky, kdy počet narozených dětí rosti především v sedmdesátých letech a MČ Brno-Líšeň umělým zásahem do demografického vývoje vykazuje vyšší počet osob narozených v průměru o 10 let později.

Prognóza vývoje tak poukazuje na počátek stárnutí obyvatelstva Brna-Líšeň, kdy do postproduktivního věku vstupuje silná věková kategorie 50-59 let. Můžeme ale také očekávat, že poroste i počet dětí. Zatímco v celé České republice pomalu baby-boom ustává, z důvodů, které uvádíme výše je možné, že tato městská část je teprve na jeho začátku. V následujícím grafu můžeme sledovat tato srovnání.

Graf č. 4 Složení obyvatelstva podle věku - podrobné srovnání

Městská část Brno-Líšeň je v mnoha ohledech odlišná od jiných částí města Brna. Zachování tradic, historická kontinuita, venkovský ráz života i prostoru, patriotismus obyvatel a jejich pospolitost zůstávají zachovány i v rámci druhého největšího města České republiky. Na druhou stranu zde máme velkou část obyvatelstva, které žije spíše životem sídlištním. Městská část Brno-Líšeň se odlišuje od ostatních částí Brna a celorepublikového průměru i složením obyvatelstva a to především kvůli umělému zásahu do přirozeného demografického vývoje. Právě složení obyvatelstva Brna-Líšeň je dalším důvodem, proč lze očekávat, že je a i nadále zůstane čtvrtí obývanou rodinami s malými dětmi.

2.4 Postoje, názory a chování lišeňských rodin - sociologický výzkum

V rámci přípravy koncepce rodinné politiky pro MČ Brno-Líšeň proběhl v letech 2013 a 2014 sociologický průzkum sestávající z kvalitativní a kvantitativní části. Kvantitativní část byla provedena formou hloubkových rozhovorů jednak s matkami na mateřské či rodičovské dovolené nebo s nedávnou zkušeností z rodičovské dovolené a jednak s různými subjekty, které mají vliv na život rodin v Líšni (politiky, neziskovými a komerčními organizacemi, které zde působí). Tato část výzkumu měla především sloužit k formulaci problémů a hypotéz, které jsme posléze ověřovali skrze výzkum kvantitativní, jež měl podobu dotazníkového šetření mezi lišeňskými rodinami s dětmi do 15 let². Cílem výzkumu bylo zmapovat názory, postoje a chování lišeňských rodin, jejich potřeby a spokojenost s životem v této městské části. Celkem bylo vybráno a statisticky zpracováno 456 dotazníků.

Při přípravě dotazníku nám byla inspirací i „Anketa komise sociální, zdravotní a rodinné politiky“, která proběhla v roce 2011 a občané MČ Brno-Líšeň se měli možnost vyjádřit k otázkám využití sociálních a prorodinných služeb a soužití obyvatel. Občané mohli odpovědět on-line prostřednictvím webu www.vlisiin.cz, elektronickou poštou prostřednictvím webových stránek Úřadu městské části Brno-Líšeň a také prostřednictvím papírového formuláře na podatelně ÚMČ. Další inspirací nám byla činnost pracovní skupiny „Dejme dětem prostor“ při komisi sociální, zdravotní a rodinné politiky, jejíž články a závěry jsou k dispozici na webových stránkách ÚMČ³. Informace o názorech a

² Cílová skupina výzkumu je definována úžeji než skupina, na kterou je směřována koncepce jako celek. Užší vymezení cílové skupiny pro potřeby dotazníku vyplývá z nutnosti vytvořit jeden konzistentní a přitom relativně stručný dotazník pro srovnatelnou skupinu respondentů.

³ V roce 2011 čtyřčlenná pracovní skupina při Komisi sociální, zdravotní a rodinné politiky RMČ uzavřela fázi terénního šetření, výzkumu a shromažďování informací a vypracovala závěrečnou hodnotící zprávu „Dejme dětem prostor“ a předložila návrhy na změny lišeňské samosprávy. Šetření a jeho závěry se zabývaly prostorem pro děti, zejména pak dětskými hřišti se zaměřením na bezpečnější a pohodlnější pohyb dětí a rodičů s kočárky v okolí mateřských a základních škol a dětských hřišť.

postojích občanů Brna-Líšeň jsme čerpali také z webového portálu městské části a z nezávislého portálu www.vlisni.cz, kde mají občané prostor k nejruznějším připomínkám, stížnostem či diskuzím.

Dotazník obsahoval celkem 28 otázek, z toho 11 otázek mapujících sociodemografické údaje respondentů (věk, počet dětí, rodinný stav atp.). Ostatní otázky byly rozlišeny do několika tematických celků, které sledují následující oblasti související s rodinným životem v Brně-Lišni a které zároveň kopírují oblasti podpory rodiny tak, jak jsou v předkládané koncepci rodinné politiky rozlišeny:

- Volnočasové aktivity pro děti
- Školy a školky
- Občanská vybavenost
- Životní prostředí, veřejné prostranství, příroda
- Informovanost, zájem o veřejný život, zapojení do života čtvrti

Na konci dotazníku měli respondenti prostor k volnému vyjádření svého názoru na jakékoli téma.

Výsledky výzkumu jsou prezentovány prostřednictvím kvalitativní a kvantitativní výzkumné zprávy, které jsou veřejně k dispozici na webových stránkách Rodinného centra Pastelka (www.pastelka.net), vybrané výsledky byly postupně uveřejněny také v Líšeňských novinách. Na následujících řádcích shrnujeme nejdůležitější závěry dotazníkového šetření, a pokud významným způsobem osvětlují pohled na probíranou tematiku, vracíme se k jednotlivým výsledkům také v rámci některých následujících kapitol.

Shrnutí nejdůležitějších závěrů výzkumu

- Líšeň je v obecném pojetí jednoznačně hodnocena jako městská čtvrť, kde se dobře žije rodinám s dětmi.
- Tento fakt neznamená, že respondenti zároveň nevyjadřují nespokojenost s jednotlivými dílčími aspekty života zde.

- Obyvatelé Staré Líšně jsou obecně mírně nespokojenější a kritičtější než respondenti ze dvou zbylých líšeňských částí. Nejspokojenější se naopak jeví být obyvatelé nové líšeňské zástavby. Tento fakt může souviset také se starousedlictvím / novousedlictvím, protože respondenti ze Staré Líšně zde žijí nejdelší dobu a obyvatelé nové zástavby nejkratší. Nově přistěhovalí si mohli MČ Brno-Líšeň cíleně vybrat jako místo, které uznali za vhodné k životu (s rodinou) a mají také možnost více srovnávat život tady a jinde.
- V oblasti volnočasových aktivit pro děti hodnotí respondenti nejhůře úroveň jazykově vzdělávacích a dalších vzdělávacích (např. přírodovědných) kurzů. Nejvíce navštěvovány a zároveň nejlépe hodnoceny jsou naopak sportovní a hudebně-dramatické aktivity pro děti. Velmi dobře jsou hodnoceny i tvořivě-rukodělné kurzy pro děti.
- Z dalších aktivit nabízených (nejen) pro rodiny navštěvují dotázané rodiny nejčastěji veřejné komunitní akce (Hody, Dětský den, Masopust), častěji je navštěvují respondenti ze Staré Líšně. Nízkou frekvenci návštěvnosti naopak vykazují koncerty, lépe jsou na tom divadelní představení, i když i v jejich případě je návštěvnost spíše nízká.
- S dostupností mateřských škol v Brně-Lišni je/byla spokojená zhruba polovina respondentů, resp. polovina z nich se podařilo své dítě do některé z líšeňských školek umístit. Respondenti považují pestrost nabídky líšeňských školek za velmi dobrou.
- Okolo 30 % dotázaných by uvítalo, pokud by v městské části byly zřízeny státní jesle. Většinou se jedná o mladší rodiče, u kterých se zároveň předpokládá, že se jich tato problematika týká nebo týkat může.
- Občanskou vybavenost v podobě spokojenosti s obchody a službami hodnotí respondenti spíše kladně. V porovnání spokojenosti podle místa bydliště respondenta v jedné ze tří líšeňských částí mírně

převažuje nespokojenost s jinými obchody (ne potraviny) a ostatními službami (kadeřnice, čistírna, krejčovství atp.) u respondentů ze Staré Líšně.

- Více jak polovina dotázaných si nepteje mít v Líšni či v jejím bezprostředním okolí větší nákupní centrum.
- Spíše nespokojeni jsou respondenti s dostupností a kvalitou vybraných míst a zařízení v Brně-Líšni využívaných rodinou (konkrétně se jednalo o hřiště pro malé děti, prostory pro velké děti a mládež, místa pro přebalování a kojení dětí, restaurace a kavárny/cukrárny s dětskými koutky, parky/upravená prostranství přírodního charakteru). Spíše kladně jsou hodnocena pouze hřiště pro malé děti, a to výrazněji obyvateli sídliště a nové zástavby. Nejvíce kritičtí jsou respondenti k dostupnosti a kvalitě prostor pro velké děti/mládež a také k parkům/upraveným volným prostranstvím přírodního charakteru.
- Spokojenost s celkovou podobou životního prostředí v Líšni vyjádřenou na základě hodnocení vybraných skutečností (čistota veřejného prostoru, klid a bezpečnost ve veřejném prostoru, bezpečné komunikace, venkovní veřejná místa k posezení, bezbariérové spoje MHD) u respondentů převažuje nad nespokojeností. Nespokojeni jsou dotazovaní pouze s venkovními veřejnými místy k posezení. V případě čistoty veřejného prostoru sice převažuje spokojenost, nicméně podíl nespokojených respondentů je o něco vyšší než u ostatních položek. Čistota okolí bydliště byla také velmi často negativně hodnocena v otevřené otázce na konci dotazníku.

- Respondenti informace o životě v Brně-Líšni nejčastěji čerpají z Líšeňských novin. Necelá polovina respondentů využívá i veřejné nástěnky a vývěsky a oficiální webové stránky Líšně. Nejméně jsou využívány neoficiální stránky čtvrti www.vlisni.cz. Hodnocení všech nabídnutých líšeňských médií je spíše kladné. Relativně nejhůř jsou hodnoceny veřejné nástěnky, vývěsky a plakáty.

- S vybranými negativními jevy, které se mohou vyskytovat v místě bydliště, se respondenti nejmeně setkávají se špatnými sousedskými vztahy, nejvíce naopak s vandalismem a nezájmem občanů o veřejné dění. Zhruba polovina respondentů se také často nebo občas setkává s drobnou kriminalitou. Ve všech zmíněných položkách vyjádřili nejmenší nespokojenost obyvatelé nové líšeňské zástavby. Naopak drobnou kriminalitu a nezájem občanů o veřejné dění vnímají nejvíce respondenti žijící na sídlišti.

3 Finanční analýza rozpočtu MČ Brno-Líšeň

Z obecného pohledu má mít finanční podpora rodiny oceňující charakter a má spoluvytvářet prorodinnou atmosféru, v níž jednotliví členové rodin mohou realizovat své rodinné i profesní přání a zájmy a uspokojovat své potřeby. Finanční podpora rodin má mít široký dopad a netýkat se jen nízkopříjmových rodin. Nižší uvádíme všechny finanční nástroje rodinné politiky v České republice, které mají přímý dopad na obyvatele a uvádíme je jako komplexní obraz finanční podpory v oblasti prorodinné politiky. Nástroje státní, krajské a městské politiky nicméně nejsou z pohledu městské části přímo ovlivnitelné, a proto se podrobněji zabýváme až nástroji politiky MČ Brno-Líšeň.

Nástroje státní prorodinné politiky

- jsou uplatňovány v oblasti Sociálního pojištění (nemocenské a důchodové pojištění), Státní sociální podpory (porodné, peněžité pomoc v mateřství, rodičovský příspěvek, příspěvky na děti, příspěvek na bydlení), Pomoc v hmotné nouzi a Daňová opatření (daňové zvýhodnění na vyživované dítě, odpočet na manžela/manželku). Dalším nástrojem jsou dotační tituly, které jsou ročně vyhlášovány pro oblast podpory rodiny (MPSV) a pro oblast vzdělávání (MŠMT).

Nástroje krajské prorodinné politiky

- jsou nabízeny v podobě slev jízdného v rámci Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje nebo v rámci projektu Rodinné pasy, do

kterého je JMK zapojen a jehož podstatou je vytvoření a realizace systému poskytování slev a dalších výhod rodinám s dětmi do osmnácti let věku. Dalším nástrojem jsou dotační tituly, které jsou ročně vyhlášovány pro oblast podpory rodiny (Odbor sociálních věcí) a pro oblast vzdělávání (Odbor školství).

Nástroje prorodinné politiky města Brna

- jsou poskytovány v podobě slev jízdného v rámci Dopravního podniku města Brna a osvobození od poplatku za komunální odpad dětí, které jsou třetími a dalšími sourozenci. Dalším nástrojem jsou dotační tituly, které jsou ročně vyhlášovány pro oblast podpory rodiny (Odbor zdraví) a pro oblast vzdělávání (Odbor školství mládeže a tělovýchovy).

Nástroje prorodinné politiky městské části Brno-Líšeň

Z platné koncepce rodinné politiky města Brna vychází rozdělení podpory rodin na přímou a nepřímou. Tímto pohledem jsme se podívali i na rozpočet městské části Brno-Líšeň pro rok 2013 – viz graf 5,6,7.

Přímá podpora rodin

Podpora směřující přímo k rodinám. Přímá podpora zahrnuje oblast školství, zdravotnictví, dopravy a městského prostoru (neorganizované aktivní trávení volného času všech členů rodin - využívání veřejných hřišť, sportovišť apod.).

Nepřímá podpora rodin

Podpora směřující k prorodinným organizacím, zejména skrze dotační tituly. Dotační tituly do jednotlivých oblastí nejsou blíže specifikovány a jsou určeny pro občanská sdružení, nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti a účelová zařízení, právnické a fyzické osoby činné v sociální a rodinné oblasti a v oblasti kultury, sportu, životního prostředí a vzdělávání.

Dotace se poskytují ve dvou modelech:

1. **Dotace typu A** - jsou ve schváleném rozpočtu městské části jmenovitě uvedeny jako dotace určené pro konkrétní příjemce. Dotace může být poskytnuta na krytí investičních a neinvestičních nákladů (výdajů) příjemce.

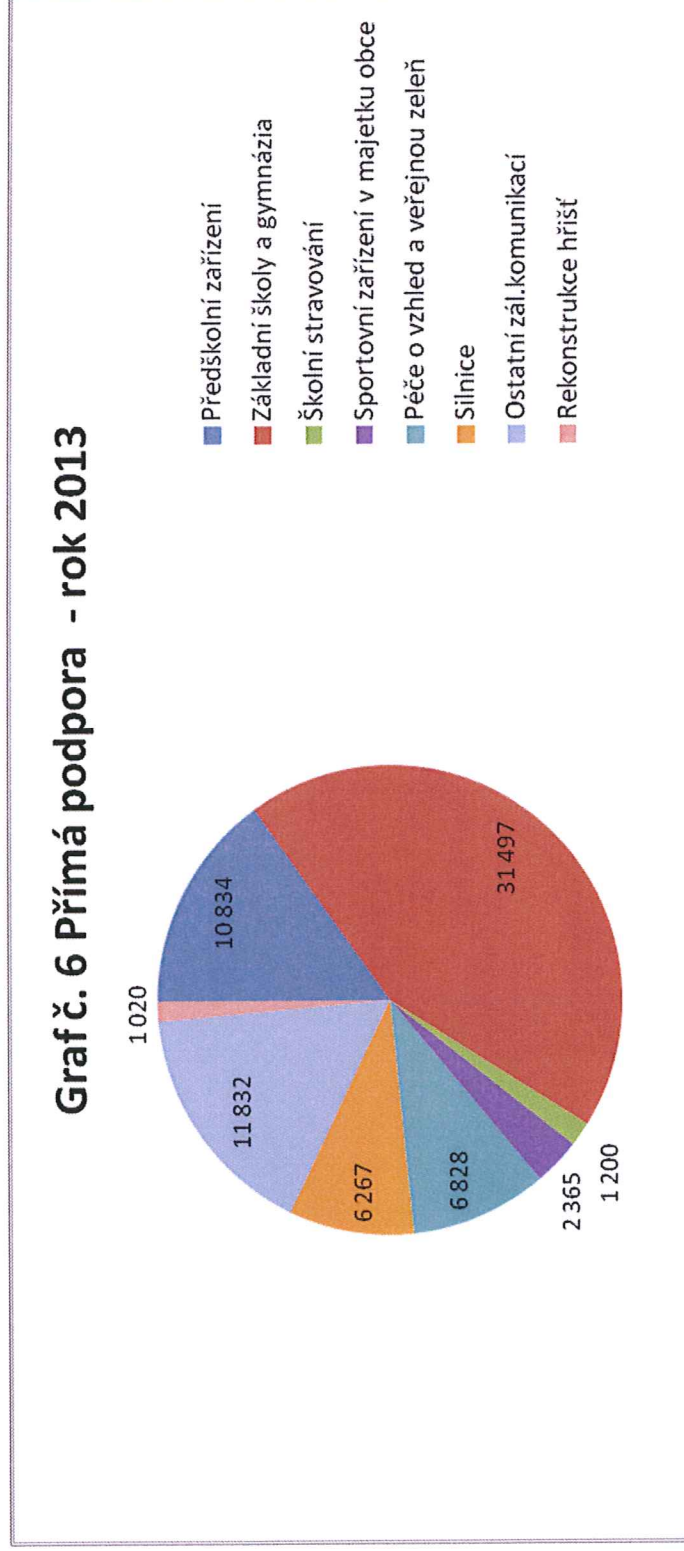
2. **Dotace typu B** - nejsou v rozpočtu jmenovitě uvedeny. Částka pro poskytování dotací je ve schváleném rozpočtu městské části uvedena obecně a její použití na dotace konkrétním příjemcům je řešeno rozpočtovými opatřeními. Dotace může být poskytnuta pouze na krytí neinvestičních nákladů (výdajů) příjemce

V grafu č. 5 jsme použili rozdělení na přímou a nepřímou podporu rodiny. Pro komplexnost zde uvádíme i ostatní kapitoly uvedené v rozpočtu, kterými se ale v tomto dokumentu více zabývat nebudeme

Graf č. 5 Rozpočet pro rok 2013

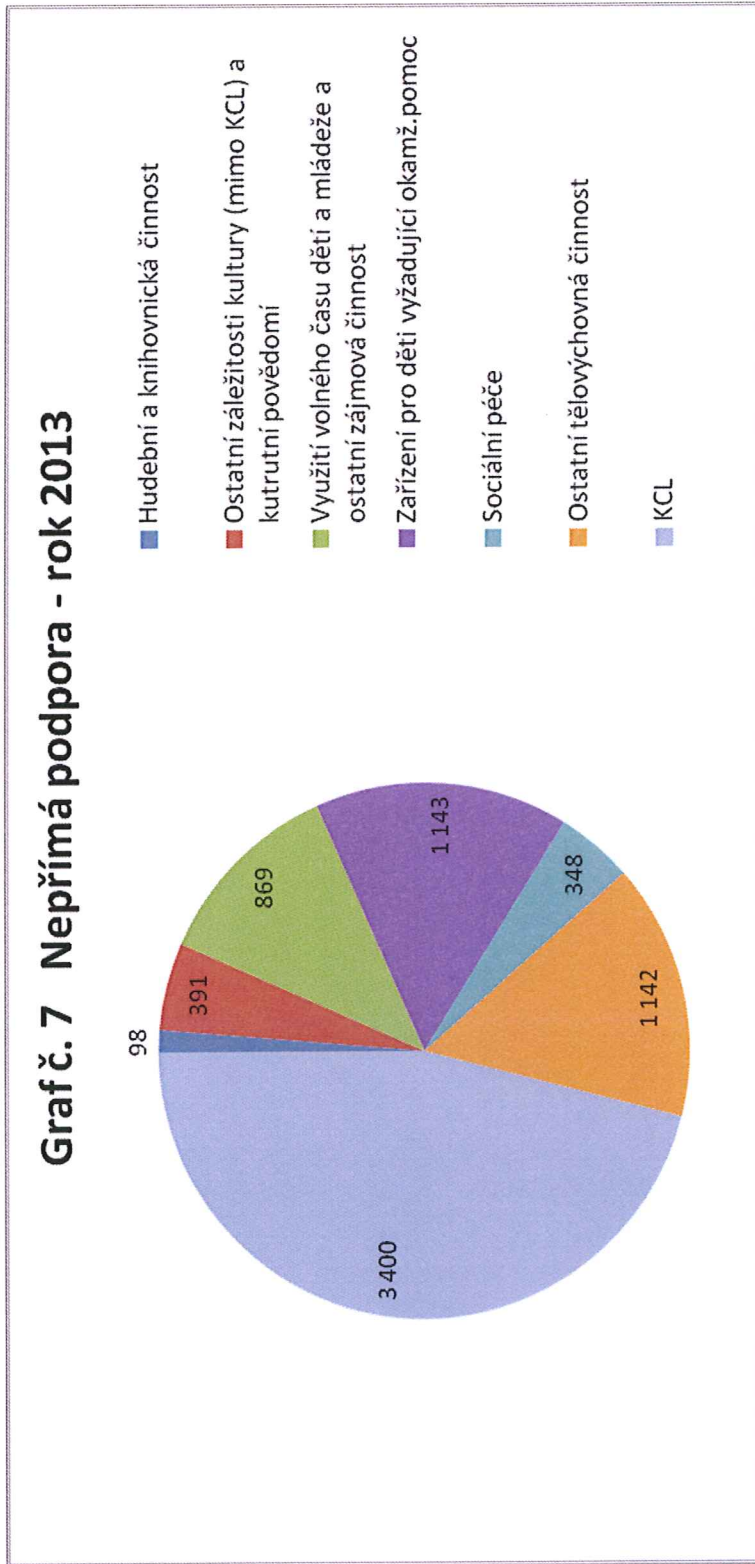
Graf č. 6 znázorňuje rozložení finančních prostředků v rámci přímé podpory. Jednotlivé kategorie jsme vybrali dle kapitol koncepce, aby bylo patrné, jak je která oblast podporována finančně. V grafu jsme využili rozlišení, které nám umožnil rozpočet městské části.

Největší podpora v této kategorii patří jednoznačně investičním a provozním nákladům základního školství a nejmenší podpora je věnována rekonstrukci hřišť. ⁴

⁴ Do oblasti přímé podpory by bylo možné zařadit i proroční fond, ze kterého by se mohly čerpat prostředky na události, které mají pro rodiny podpůrný charakter (vítání občánků, jednorázový příspěvek narozeným včercátům apod.) Doposud jsou tyto náklady čerpány z kapitol dary obyvatelstvu a věcné dary, ze kterých se však čerpají prostředky i za jiným účelem než je proroční politika, a proto jsme je do analýzy přímé podpory nezahrnuli.

Graf č. 7 se zabývá nepřímou podporou rodiny, kterou rozumíme dotační tituly (typu A, B) a příspěvkovou organizaci Kulturní centrum Líšeň. Za zmínku zde stojí srovnání financí vynaložených na oblast kultury a sportu. Částka 3 791 tis Kč je věnována kultuře (Kulturní centrum Líšeň + ostatní záležitosti kultury). Sport je v oblasti nepřímé podpory dotován 1 142 tis. Kč, ale pokud k tomu připočteme i 2 365 tis. Kč za oblast sportovní zařízení v majetku obce (přímá podpora), tak byl v roce 2013 sport podpořen částkou 3 507 tis. Kč. Nejméně podporovanou oblastí v rámci nepřímé podpory je hudební a knihovnická činnost.

V této kapitole jsme analyzovali pouze rozpočet z roku 2013. Měli jsme možnost podívat se i na rozpočty z let 2011 a 2012, ale nenašli jsme v nich žádně významně jiné tendence než v rozpočtu z roku 2013, a proto je zde neuvádíme. Z pohledu časového srovnání by bylo zajímavé podívat se i na rozpočty z předchozích volebních období a porovnat je mezi sebou navzájem. Bohužel tato data nejsou veřejně dostupná. Podobně zajímavé by bylo také srovnat tento rozpočet s rozpočty z jiné městské části nebo z podobně velkého města, ale srovnatelnou koncepci či strategický dokument, který by se zabýval analýzou rozpočtu z pohledu rodinné politiky, jsme rovněž nenašli. Z důvodů nedostupnosti srovnatelných dat se proto nepokoušíme zde uvedené rozpočty hodnotit nebo blíže posuzovat. Přestože upozorňujeme na některé kontrasty v nich obsažené, jsme si vědomi toho, že rozhodování o položkách v rozpočtu je komplexní záležitostí, které podléhá řadě různých faktorů a politických rozhodnutí.

4 Jednotlivé oblasti rodinné politiky

4.1 Služby na podporu fungující rodiny – komerční a nekomerční
Organizace podporující rodinu jsou důležitou součástí života rodin. Tato kapitola nás provede institucemi, které pomáhají zaměstnaným rodičům a nejen jim, smysluplně organizovat dětem volný čas a tím napomáhat harmonizaci rodinného a profesního života. Pro rodinu, respektive pro rodiče na rodičovské dovolené jsou z tohoto důvodu významné i organizace či jednotlivci zajišťující předškolní výchovu mimo systém MŠMT. Některé z uvedených organizací nabízí i aktivity pro trávení volného času dospělých nebo pro společný volný čas rodičů a dětí a podporují tak zdravé fungování rodiny. Pestrá nabídka kurzů a přednášek pro rodiny pomáhá utvářet a udržovat pro-rodinné klima ve společnosti a přispívá k stabilitě rodin. V jedné z podkapitol se věnujeme i sociálním službám, které umožňují fungovat rodinám v těžších životních situacích, především při péči o hendikepované

členy rodiny. Vybrali jsme organizace a služby, které mají sídlo v Brně-Lišni, případně obdržely peníze na provoz z rozpočtu této městské části a stručně zmiňujeme i činnosti odboru sociální péče zřízeného v Brně-Lišni statutárním městem Brno.

4.1.1 Volnočasové aktivity

Mezi instituce nabízející v městské části Brno-Líšeň volnočasové aktivity pro rodiny patří především větší organizace jako je Salesiánské středisko mládeže (Salesko), Kulturní centrum Líšeň (KCL), Rodinné centrum Pastelka, hudební škola Yamaha a některé menší organizace, centra a kluby. V následující tabulce uvádíme podrobný přehled organizací rozdělených dle typů nabízených aktivit.

Mimo zde uvedené organizace zajišťující vzdělávací a volnočasové aktivity pro rodiny je zde možné navštívit dva Family pointy - v Salesku a v Knihovně Jiřího Mahena. Mezi další rodinně přístupné prostory patří také Baby kavárna Hvězdička, kavárna Nebe a dětská herna Famfárum.

Tabulka č.3 Líšeňské organizace dle typu nabízených aktivit

Aktivita		Cílová skupina		Organizace						
Hlídnání dětí	Volnočasové aktivity	děti (1-6)	Pastelka	Maceška	Betynka	Krteček				
		pro děti	Pastelka	KCL	Salesko	Studánka	PS Hády	Junák	TK Kamzíci	
Přednášky	Příběžské tábory	pro rodiče s dětmi	Pastelka	KCL	Salesko	Míček Eda	Yamaha			
		pro rodiče	Pastelka	KCL	Salesko	Studánka				
		rodiče	Pastelka	KCL	Salesko					
Pobytové tábory		děti (3-15)	Pastelka	KCL	Salesko					
		děti (6-15)	Salesko	PS Hády	Junák	TK Kamzíci				

Z výřtu organizací je zřejmé, že nabídka volnočasových aktivit pro rodiny je v Brně- Líšni pestrá. Výzkum mezi líšeňskými rodinami navíc ukázal, že i jejich hodnocení je veskrze kladné - dobře byla hodnocena především nabídka hudebně-dramatických, tvořivých a sportovních aktivit, o něco hůře nabídka jazykových a vzdělávacích aktivit. V oblasti sportovního vřžití často zmiňovaly líšeňské rodiny absenci krytého koupaliště.

Návrhy opatření:

- podpora již stávajících aktivit a organizací
- podpora rozmanitosti nabízených služeb
- podpora sourozeneckých slev
- posílení propojení mezi jednotlivými organizacemi a návrh koordinačního plánu
- podpora výstavby krytého bazénu pro veřejnost

4.1.2 Sociální služby

V Brně-Líšni existují tři registrované sociální služby, které se zabývají podporou rodiny (sociální rehabilitace, nízkoprahové centrum, pečovatelská služba). Nabízí přímou obslužnou péči v rodinách, nebo pomoc nepřímou, která cílí na problematickou mládež, či problémy sociálního vyloučení rodin a problémy dětí a mládeže v rodině i mimo ni. Registrovaná služba sociální rehabilitace i nízkoprahového centra je poskytována zdarma, pečovatelská služba naopak za úplatu. I některé

další registrované služby zasahují částí své působnosti do oblasti rodin. Městská část dále přispívá na některé organizace poskytující sociální služby, které mají sídlo mimo MČ Líšeň. I když se tato oblast týká jen rodin se specifickými problémy, považujeme za důležité ji v předkládaném návrhu zmínit, protože dostupnost těchto typů služeb rovněž vypoovídá o úrovni proročinného klimatu v dané lokalitě.

Následující tabulka rozlišuje služby podle zákona o sociálních službách na poradenské služby, služby sociální péče a služby sociální prevence.

Tabulka č. 4 Seznam typů a poskytovatelů sociálních služeb na území Líšně nebo s podporou městské části

Sociální poradenství	odborné sociální poradenství	Tyflo centrum Chaloupkova	Svaz tělesně postižených v ČR
Služby sociální péče	pečovatelská služba	Pečovatelská služba Brno-Židenice	Brigancia
	centrum denních služeb	Pečovatelská služba Brno-Židenice	
	denní stacionář	Effeta	Dům Naděje
	osobní asistence	APLA	
	průvodcovské a předčitatelské služby	Tyflo centrum Chaloupkova	
	domov se zvláštním režimem	Dům Naděje	
	odlehčovací služby	Pečovatelská služba Brno-Židenice	
	sociální rehabilitace	Klokánek Brno	Tyflo centrum Chaloupkova
	nízkoprahové centrum	Likusák	
	sociálně terapeutické dílny	Tyflo centrum Poděbradova	
Služby sociální prevence	sociálně aktivizační služby	Tyflo centrum Chaloupkova	Svaz tělesně postižených v ČR
	ranná péče	Dorea	
	azylové domy	Domov sv. Markéty	

Návrhy opatření:

- **udržet stávající rozmanitou nabídku sociálních služeb**
- **podporovat dotačními tituly lokální sociální služby**

4.1.3 Činnosti poskytované v rámci sociálně právní ochrany dětí

Orgán sociálně právní ochrany dětí vychází ze statutu města Brna a zastupuje práva dětí, například při rozvodu rodičů, vyměření výživného atp. Zřizování této instituce určuje zákon o sociální právní ochraně a mají ho na starost samosprávné úřady. Tato oblast podpory rodin proto není městskou částí ovlivnitelná. Z těchto důvodů v našem návrhu pouze zmiňujeme výčet činností, které odbor zajišťuje, aniž chceme hodnotit jeho působnost nebo navrhnout opatření.

Podle stránek městské části zajišťuje odbor především tyto činnosti:

- zabezpečení výchovné a poradenské činnosti v sociální oblasti
- zabezpečení sociální péče pro rodinu a děti
- zabezpečení sociálně právní ochrany dětí
- administrativní zabezpečení spisové dokumentace
- administrativní zabezpečení agendy obecně prospěšných prací mladistvých
- zajištění dodržování zákonů, vyhlášek a nařízení v platném znění pro výkon sociální péče
- zabezpečení výkonu veřejnosprávních kontrol u žadatelů o veřejnou finanční podporu a příjemců veřejné finanční podpory
- zabezpečení výkonu řídicí kontroly - průběžné, průběžné a následné

4.1.4 Sport

Jedním ze základních cílů koncepcí rodinných politik je péče o zdraví rodin. Tohoto základního cíle lze dosáhnout mimo jiné prostřednictvím podpory sportovního vyžití rodin v dané lokalitě. Nejde přitom jen o dostupnost

dětských sportovních kroužků, ale také sportovních aktivit pro rodiče, jejichž aktivní přístup ke sportu je inspirací jejich dětem.

Finanční podpora sportu v Brně-Lišni je dle výše uvedeného rozpočtu nesporná. Dotačníkové šetření mezi lišeňskými rodinami (viz kap. 2.3) ukázalo, že sportovní aktivity jsou zároveň jedním z nejvíce využívaných způsobů, jak děti z dotázaných rodin tráví svůj volný čas. Respondenti zároveň zhodnotili úroveň nabídky tohoto typu dětských volnočasových aktivit jako velmi dobrou. I přes toto kladné hodnocení výzkum zároveň poukázal na některá chybějící zařízení v této oblasti - respondenti vyjádřili nespokojenost s dostupností a kvalitou venkovních prostorů pro velké děti a mládež (ve formě různých typů sportovišť) a v otevřené otázce také často vyjadřovali přání mít v městské části Brno-Líšeň bazén (kryté koupaliště pro veřejnost). Některé z těchto skutečností jsme již zmínili v kapitole věnující se službám, v této kapitole se nicméně specificky zaměřujeme na sportovní profesionální kluby v Brně-Lišni (které získávají dotace z rozpočtu Úřadu městské části), sportoviště (volně přístupné pod správou městské části nebo spadající pod jednotlivé organizace) a jednorázové sportovní akce.

Pro veřejnost jsou v Brně-Lišni k dispozici dvě zastřešené tělocvičny: tělocvična TJ Sokol Líšeň a tělocvična v Salesiánském středisku mládeže. Fotbalový sportovní klub SK Líšeň využívá pro svou činnost krytý sál v prostorách bývalého kina. V odpoledních hodinách mohou děti provozovat sport také v krytých tělocvičnách škol, kde jsou školami a sportovními kluby organizovány volnočasové aktivity.

Nekrytá veřejná sportoviště představují venkovní víceúčelová sportovní hřiště, která jsou využívána zejména staršími dětmi. Venkovní sportovní hřiště základních škol nejsou veřejnosti přístupná. V Brně-Lišni jsou dva tenisové areály, jeden z nich disponuje také krytou halou pro zimní měsíce. Oba tenisové areály jsou k dispozici jak členům klubu, tak i komukoli, kdo si prostory pronajme. Dále je zde fotbalové hřiště (SK Líšeň), ke kterému přiléhá druhé - tréninkové hřiště. Nově SK Líšeň vybudovala tréninkové středisko mládeže v Mariánském údolí, což jsou venkovní plochy pro fotbalové tréninky mládeže. Jediný plavecký bazén je při Základní škole Holzova a je využíván

zejména žáky této základní školy. V odpoledních hodinách zde sice funguje plavecká výuka pro všechny dětské zájemce o plavání, ale nabídka možnosti plavání je omezená a neuspokojuje poptávku.

Dále zde provozují svou činnost mládežnické profesionální sportovní kluby (atletická škola Čiba, SK Provo, Judo Brno, SK Líšeň, tenisová škola M. Judy), z nichž některé nemají vlastní prostory a provozují svou činnost v tělocvičnách základních škol. Jinak je nabídka sportu pro děti zajišťována zejména prostřednictvím škol, školních družin a výše zmíněných organizací poskytujících i nabídku jiných volnočasových aktivit (viz kapitola 4.2.). Konečně zde najdeme i několik fitness klubů a své služby zde nabízí cvičitelky jógy, aerobiku a podobných sportů.

V Brně-Lišni několik let úspěšně fungují také jednorázové sportovní akce jako například Silvestrovský pochod (pochod okolím Líšně zakončený na líšeňské radnici), Mariánský okruh (líšeňský cyklistický závod), Běh líšeňských škol (žáci líšeňských škol běží městskou částí).

Přestože se zdá, že nabídka sportovního výtí je relativně rozsáhlá, celkový rozvoj a podpora sportovních aktivit v Brně-Lišni nemá jasnou koncepci. Jednotlivé sportovní kluby a organizace poskytující sportovní aktivity nejsou ve vzájemném kontaktu a svou činnost provozují zcela izolovaně. Rovněž nezacílené je i směřování dotačních titulů sportovním klubům a sportovním organizacím.

Návrhy opatření:

- **zacílit rozdělení dotačních titulů sportovním organizacím dle jasných kritérií zohledňující potřeby rodin**
- **vybudovat plavecké bazén**
- **zpřístupnit venkovní hřiště ZŠ pro veřejnost**
- **propojit sportovní organizace za účelem koordinace sportovních aktivit v Brně-Lišni**

4.2 Kultura

Za kulturu můžeme v tomto dokumentu považovat vše, co přispívá k udržení a rozšíření duševních obzorů rodiny a všech jejích členů, jako spolu tvůrce proročinného klimatu ve společnosti. Prostřednictvím kulturních akcí může rodina aktivně trávit společný čas a v konečném důsledku upevňovat svou vlastní stabilitu. V této kapitole zmiňujeme organizace, které v Brně-Lišni nabízejí kulturní aktivity pro rodiny či děti. Zároveň si uvědomujeme, že hranice mezi kulturou, vzděláváním a trávením volného času je velmi tenká a výběr organizací spadajících výhradně do oblasti kultury proto podléhá subjektivnímu posouzení.

Významnou organizací zajišťující kulturní, společenské a vzdělávací aktivity je *Kulturní centrum Líšeň (KCL)*, které je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je městská část Brno-Líšeň. Chod této organizace je proto městskou částí, respektive radou městské části přímo ovlivnitelný. KCL provozuje kulturní aktivity ve dvou různých budovách, které se nachází v odlišných částech Líšně (Kotlanka v Nové Líšni a Dělnák ve Staré Líšni). Z hlediska své působnosti a významu pro obyvatele má proto Kulturní centrum v Líšni značný potenciál.

V Kotlance jsou nabízeny především kurzy a pravidelný program pro děti i celé rodiny (viz kapitola 4.2). Dělnák ve Staré Líšni je naproti tomu koncipován jako multifunkční kulturní zařízení, kde se díky prostoru velkého sálu mohou konat nejrůznější typy akcí, jako jsou koncerty, výstavy, divadelní představení, jarmarky apod.

V městské části Brně-Lišni je silně zakořeněna folklórní tradice, která je díky významným líšeňským osobnostem a organizacím úspěšně udržována. Domačí lidová kultura, kterou byla Líšeň dříve pověstná po celé Moravě, se zde stále obnovuje a dále rozvíjí. Zachovávání folklórních tradic se věnuje zejména *Národopisný soubor Líšňáci* - aktivní taneční soubor, který mohou navštěvovat děti už od předškolního věku. Na území MČ Brno-Líšeň má své zázemí také divadlo nesoucí stejný název jako městská část - *Líšeň o.s. (divadlo Líšeň)*, které již více než 10 let experimentuje s různými divadelními formami, využívá loutky, masky, objekty a pracuje s pohybovou a zvukovou stylizací. Svým repertoárem oslovuje široké občanstvo včetně rodin s dětmi.

V prostorech ZŠ Horníkova sídlí *Galerie Hády* představující převážně lokální umělce a jejich díla. Líšeňské rodiny tak mají možnost navštívit galerii přímo v místě svého bydliště.

V roce 2010 se v Brně-Lišni zformovalo neformální seskupení líšeňských organizací a osobností, které v roce 2012 založilo občanské sdružení *Líšeň sobě*. Cílem spolku je využít kulturní potenciál místních lidí a poskytnout jim prostor pro realizaci.

Díky současné spolupráci líšeňských organizací a radnice se v průběhu roku pořádá v této městské části několik společensky významných akcí, které se staly kulturní součástí MČ Brno-Líšeň. Jedná se například o Hody, Ostatky, Festival Líšeň sobě, Lampionový průvod atd. Tyto akce společně organizují *Líšeňská farnost, Národopisný soubor Lišňáci, Divadlo Líšeň, Rodinné centrum Pastelka, Salesko a Líšeň sobě*. Do kulturního života bychom mohli zařadit i poměrně nově vzniklé líšeňské Farmářské a Bleší trhy, které jsou vnímány nejen jako místo, kde se dá nakoupit, ale především jako místo setkávání celých rodin.

Přestože je zde nabídka nejrůznějších kulturních aktivit relativně velká, výzkum mezi líšeňskými rodinami (viz kap. 2.3) ukazuje na spíše malou návštěvnost takových kulturních akcí, jako jsou koncerty nebo divadelní představení. O něco více navštěvované jsou veřejné komunitní akce typu Masopust, Hody či Dětský den, kterých se účastní velmi často nebo alespoň občas více jak polovina oslovených rodin. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že MČ Brno-Líšeň má velký potenciál pro další rozvoj kulturních aktivit a nejrůznějších kulturních akcí, který však dosud není náležitě využit.

Návrhy opatření:

- rozšířit a lépe propagovat obecnou nabídku hostujících divadel a koncertů pro děti a rodiče
- podporovat společensko-kulturní akce pro celou rodinu
- podporovat propojení některých rodinných akcí pořádaných v Brně-Lišni i s mimo líšeňskými organizacemi
- podporovat budoucnost tradičních rodinných jednorázových akcí
- zacílit rozdělení dotačních titulů kulturním organizacím zohledňující potřeby rodin

- podporovat komunikaci mezi jednotlivými aktéry líšeňské kulturní scény

4.3 Vzdělávání

Podpora vzdělávacích institucí je významnou součástí rodinných politik. Pokud je nabídka těchto typů institucí v dané lokalitě pestrá a rodiče mají možnost umístit své dítě do vzdělávacích institucí podle vlastních potřeb a s ohledem na individualitu a specifické potřeby dítěte, upevňuje se tím funkčnost rodin, jejich stabilita a podporuje prorodinné klima. Dostatečně dlouhá provozní doba školek a škol zároveň umožňuje rodičům lépe kombinovat profesní a rodinný život podle jejich aktuálních preferencí.

Vzdělávacími institucemi rozumíme v tomto dokumentu mateřské školy, základní školy a víceletá gymnázia. Vedle veřejných institucí tohoto typu (obecních, krajských a státních) existují i soukromá zařízení, která jsou plně či volně do systému vzdělávání zapojena. Kvalitu vzdělávání na území města Brna zajišťuje Česká školní inspekce, se kterou město Brno uzavřelo dohodu o vzájemné spolupráci.

4.3.1 Předškolní vzdělávání

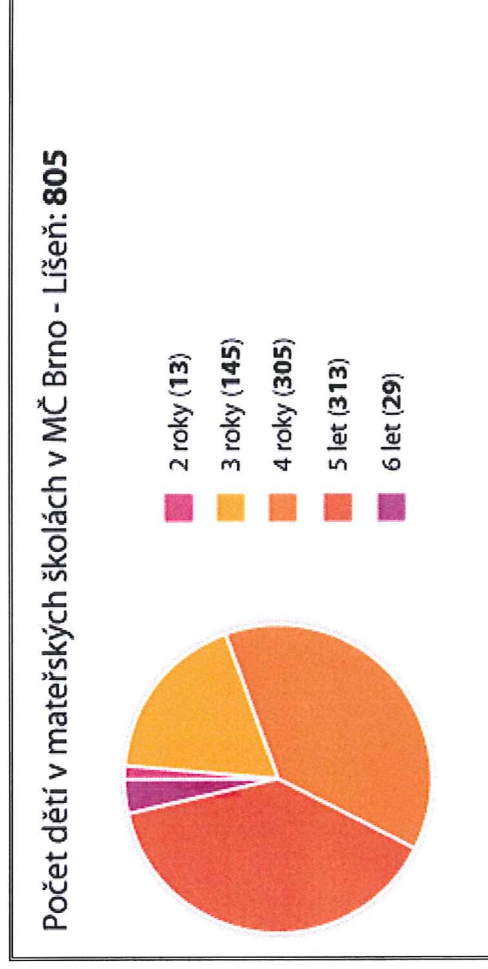
Předškolní vzdělávání má za cíl věnovat se dětem ve věku od tří do šesti popř. sedmi let. V Brně-Lišni je předškolní vzdělávání poskytováno 10 státními, jednou církevní a šesti soukromými mateřskými školami či zařízeními podobného typu.

Mateřské školy patří do soustavy předškolního a školního vzdělávání a spadají tak do působnosti Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy a jejich řízení se řídí tomu odpovídajícími předpisy (školský zákon, předpis o hygieně, předpis o vzdělání pedagogických pracovníků apod.). Na území města Brna se mateřské školy řídí základním strategickým dokumentem „Koncepte obecního školství do roku 2020“.

Zřizovatelem může být stát, kraj či obec. Na provoz mateřské školy získává zřizovatel příspěvek z kapitoly MŠMT dle normativu na žáka, z čehož jsou hrazeny zpravidla mzdové náklady pracovníků školy. Z rozpočtu obce jsou hrazeny veškeré provozní náklady (energie, opravy, rekonstrukce atd.).

Mateřské školy se liší zaměřením individuálních vzdělávacích programů a aplikací prvků různých pedagogických směrů. Seznam všech předškolních zařízení včetně jejich zaměření je uveden v příloze.

Graf č.7 Věkové rozložení dětí v mateřských školách pro školní rok 2013/14 v Brně-Lišni

Zdroj: www.brno.cz

Předškolní zařízení soukromého typu může a nemusí být zapsáno do školského rejstříku. Pokud v něm zapsáno je, pak se na ně v plné míře vztahují všechny právní předpisy jako pro mateřskou školu, včetně získávání příspěvku na žáka ze státního rozpočtu. Pokud ve školském rejstříku soukromé zařízení zapsané není, pak se na ně nevztahuje školský zákon ani zákon o pedagogických pracovnicích. Ostatní předpisy (např. hygienické předpisy) však dodržovat musí. Takové zařízení zároveň nemá nárok na získání příspěvku ze státního rozpočtu. Všechny soukromé vzdělávací subjekty mohou od rodičů požadovat školné. Soukromé předškolní zařízení se často liší od ostatních mateřských škol svým zaměřením, kapacitou, typem péče a prostředím ve kterém působí. Seznam všech předškolních zařízení včetně jejich zaměření je uveden v příloze.

Kapacita lišeňských mateřských škol zřizovaných dle školského zákona byla posledních několik let nedostačující, a proto byla v roce 2013 a 2014 zřízena nová místa ve stávajících prostorech mateřských či základních škol. V posledních letech vznikla v Brně-Lišni také soukromá zařízení péče o děti, která nabízejí jiný přístup a pohled na předškolní vzdělávání (malý kolektiv dětí, nižší věková hranice nástupu do školky, celoroční pobyt dětí venku atd.). Vzhledem k tomu, že předškolní vzdělávání není v rámci ČR povinné, může si každý rodič vybrat pro své dítě variantu, která mu vyhovuje. Velkou nevýhodou soukromých zařízení je však placení školného a ne všichni rodiče si mohou tento typ péče o své dítě dovolit.

Dle sociologického šetření mezi lišeňskými rodinami (viz kap. 2.3) jsou respondenti spíše spokojeni s pestroostí nabídky lišeňských mateřských škol. Problém s umístěním dítěte v některé z lišeňských školek kulminoval v Brně-Lišni v roce 2012, v dalším roce se začal pomalu snižovat. Okolo 30 % - zejména mladších rodičů - by využilo možnosti poslat své dítě do státních jeslí, pokud by byly v Lišni zřízeny.

Návrhy opatření:

- **zajistit předškolní vzdělávání pro všechny zájemce z řad dětí od tří let**
- **podporovat a monitorovat kvalitní vedení předškolních zařízení**
- **podporovat spolupráci mezi základními školami a předškolními zařízeními**
- **podporovat rozmanitost předškolního vzdělávání**
- **nabídnout možnost vzdělávání dětem do 3 let (například podpořit vznik obecních jeslí)**
- **nabídnout možnost menšího počtu dětí ve školkách (například za podmínek finanční spoluúčasti rodičů)**
- **monitorovat zřizování firemních, soukromých, případně církevních předškolních zařízení na území Lišně**
- **podporovat spolupráci mateřských škol a Kulturního centra Lišeň v nabídce aktivit vhodných pro potřeby dětí z mateřských škol**

- **zajistit provoz mateřských škol po dobu prázdnin**
- **podpořit vznik a šíření metodických materiálů pro zřizování a provoz alternativních forem předškolního vzdělávání, například tzv. „lesních školek“**
- **soustavně podporovat vytváření klidné a bezpečné atmosféry v předškolních zařízeních, která přispívá k rozvoji sociální gramotnosti a předchází vzniku sociálně- patologických jevů**
- **podporovat kvalitu předškolního stravování**
- **regulovat místa v mateřských školách dle dlouhodobých demografických trendů a se zohledněním nové bytové výstavby v Brně-Lišni**

4-3.2 Základní vzdělávání

Základní vzdělávání, které je v ČR povinné, je v Brně-Lišni nabízeno čtyřmi státními a jednou církevní základní školou a dvěma soukromými víceletými gymnázii. Všechny tyto školy jsou povinny se řídit školským zákonem a splňovat hygienické předpisy, předpisy o vzdělání pedagogických pracovníků apod. Na území města Brna se základní školství řídí strategickým dokumentem „Koncepte obecního školství do roku 2020“

Na provoz základní školy získává zřizovatel (kraj, obec, církev) příspěvek z kapitoly MŠMT dle normativu na žáka z čehož jsou hrazeny zpravidla mzdové náklady pracovníků školy. Z rozpočtu obce jsou v případě škol zřízených krajem nebo obcí hrazeny veškeré provozní náklady (energie, opravy, rekonstrukce atd.). Každá škola má možnost profilovat se směrem, který si sama zvolí a tomu přizpůsobit i svůj školní vzdělávací plán. Od roku 2010 mají ZŠ možnost financovat z kvalitnějších svých vzdělávacích služeb v rámci oblasti podpory (Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost), kde jsou vytvořeny šablony umožňující snadnější čerpaní finančních prostředků z ESF. Jedná se především o oblasti výuky cizích jazyků, zavádění informačních technologií včetně zlepšení materiálního vybavení škol a také efektivní začleňování průřezových témat v oblasti environmentální a multikulturní výchovy.

Městská část Brno-Líšeň je zřizovatelem základních i středních škol na svém území a má tedy možnost ovlivnit jejich chod. Může například dobrým strategickým plánováním plně ovlivnit stav a vybavení budov, ve kterých sídlí. Další oblast, kterou může ovlivnit je spolupráce se sociálním odborem. Pokud škola úzce spolupracuje se sociálním odborem v oblasti nahlašování potenciálních sociálních problémů v rodinách, je možné některým sociálním problémům předejít.

Návrhy opatření:

- **regulovat místa v základních školách dle dlouhodobých demografických trendů se zohledněním nové bytové výstavby v Brně-Lišni**
- **podporovat spolupráci základních škol a Kulturního centra Líšeň v nabídce aktivit vhodných pro potřeby dětí ze základních škol**
- **strategicky plánovat rekonstrukce a vybavení školských budov**
- **podporovat vznik, realizaci a inovaci programů na odstranění patologických jevů (šikana, kriminalita mladistvých) – například zachováním školních psychologů v rámci jednotlivých škol**
- **podporovat různorodost vzdělávací nabídky základních škol s uplatňováním alternativních pedagogických směrů**
- **podporovat inovativní formy výuky a komunikace rodiny a školy (například skrze projektové učení, elektronický systém žákovských knížek apod.)**
- **podporovat vedení dětí k aktivnímu občanství a spoluuzhodování o obecných záležitostech (například vystoupením školního parlamentu v rámci diskusí na zastupitelstvu)**
- **podporovat vytváření tzv. otevřených škol, které přispívají k rozvoji občanské společnosti (využívání školních prostor – třídy, tělocvičny, hřiště pro odpolední a víkendové aktivity široké veřejnosti v kontextu požadavků celoživotního vzdělávání⁵)**
- **podporovat a monitorovat kvalitní vedení škol**

⁵ Projekt Síť brněnských otevřených škol (SBOŠ) realizuje OŠMT MMB již od roku 2009. V rámci Brna je zapojeno 19 škol, z Líšeň ZŠ a MŠ Horníkova.

- podporovat vytváření klidné a bezpečné atmosféry školních zařízení, která přispívá k rozvoji sociální gramotnosti a předchází vzniku sociálně-patologických jevů
- podporovat kvalitu školního stravování
- udržet kapacitu školních družin alespoň pro děti z prvních a druhých tříd

4-4 Možnosti sladování pracovního a rodinného života

Podpora harmonizace rodinného a profesního života je jedním z ústředních bodů koncepcí rodinných politik. Jejimi autory je tak jednoznačně přiznáno právo rodičů zvolit si možnost souběžného rozvoje v oblasti soukromé i pracovní sféry. Z mnoha sociologických výzkumů zabývajících se touto problematikou zároveň vyplývá, že i navzdory některým dílčím změnám, je systémová podpora sladování práce a péče v českém kontextu prozatím nedostatečná. Projevu se to především v přetrvávajícím tradičním rozložení rolí mezi mužem a ženou v rodině, kdy matka přebírá v neprospěch svého profesního rozvoje většinu povinností v domácnosti a v péči o děti a muž naopak zůstává hlavním živitelem rodiny i za cenu menšího zapojení do výchovy dětí a omezení času stráveného s rodinou. Výzkumy také ukazují, že s touto situací jsou častěji nespokojeny ženy, které by uvítaly možnost zvolit si způsob péče o děti podle vlastních preferencí a vlastního přesvědčení.

Většina změn, které vedou k větší podpoře harmonizace rodinného a pracovního života, se odehrává na vyšších úrovních státní správy a nejsou proto v kompetencích menších územních celků. Přestože v rámci městské části nelze uskutečňovat některé zásadní systémové změny v této oblasti, i zde je možné zdůrazňovat a různými způsoby naplňovat a podporovat ideu sladování obou sfér. Rodinné centrum Pastelka nabídlo v rámci projektu Práce a rodina v Brně – Líšni v letech 2013-2014 matkám na rodičovské dovolené několik kurzů na podporu jejich návratu na pracovní trh, zvýšení jejich konkurenceschopnosti a obecné vzdělanosti. Nabízíme zde několik dalších oblastí, ve kterých je možné výše zmíněné typy podpory podobnými způsoby dále realizovat.

4-4.1 Sladování pracovního a rodinného života

V českém mediálním diskurzu stále přetrvává pohled na rodinu v její tradiční podobě (otec živitel/matka pečovatelka) a přesvědčení o tom, že zdravý vývoj dítěte závisí na délce intenzivní péče, kterou mu poskytuje jeho matka. Velmi stereotypně a zjednodušeně jsou zobrazovány příklady žen, které z nějakého důvodu upřednostňují kariéru před mateřstvím nebo které se brzy po narození dítěte vrací do zaměstnání a péči o dítě přenechávají chůvám nebo dostupným institucím. Otcové na rodičovské dovolené jsou vnímáni spíše jako zajímavá výjimka nebo následek specifických rodinných okolností než jako příklad hodný následování.

V rámci městské části je možné otevřít a rozvíjet možnosti, jak dát zaznít různým názorům na problematiku péče a sdílet různé přístupy k výchově dětí.

Návrhy opatření:

- podpora realizace diskusí a přednášek, které poukazují na důležitost kariérního postupu pro některé ženy; otevírají prostor sdílení různorodých názorů a přístupů k péči o děti; informují o dostupných možnostech podpory sladování péče a práce, například skrze volbu délky rodičovské dovolené
- podpora realizace akcí, které umožňují větší zapojení otců do života rodin, například skrze akce věnované speciálně otcům – „táta fest“.

4-4.2 Oblast inovativního přístupu zaměstnavatelů

Schopnost sladit pracovní a rodinné potřeby je ve velké míře dána přístupem a možnostmi zaměstnavatelů. Je mnoho způsobů, jak pomoci rodičům v návratu zpět do zaměstnání, nebo jak je podpořit v jejich rozhodnutí vrátit se do zaměstnání za souběžné péče o malé děti. Některé organizace zjišťují potřeby svých zaměstnanců - rodičů na rodičovské dovolené, i po ní. Mezi příklady pobídek patří: tvorba alternativních forem vykonávání práce - poloviční úvazky, flexibilní pracovní doba, práce z domu, sdílené úvazky, dále firemní školky, přístup do vnitřních systémů organizace, programy pro

talentované ženy, příspěvek na hlídání dítěte při návratu z MD/RD. Jde o příklady dobré praxe podniků, které se cíleně zabývají genderovou otázkou a pomáhají rodičům v jejich kariérních drahách. Jedná se o společnosti, které se umísťují na předních příčkách soutěže Firma roku: Rovně příležitosti.

Městská část nemá dostatečně vhodné nástroje, kterými by mohla přímo motivovat líšeňské zaměstnavatele ke změně zažitých postojů při zaměstnávání mužů a žen pečujících o děti nebo jiného závislého člena. Přesto má možnosti, jak ke změně postojů přispět.

Návrhy opatření

- příklad dobré praxe městské části jakožto zaměstnavatele - městský úřad a jeho příspěvkové organizace mohou poskytovat jiné formy zaměstnání než tradiční (např. práci z domu, práci na zkrácený úvazek apod.), ve svých prostorech realizovat principy prostředí přátelského k rodině a dětem (například zřízením dětského koutku), podporovat informovanost zaměstnavatelů o různých možnostech podpory rodičů na rodičovské dovolené, stejně jako informovat a podporovat zaměstnavatele v oblasti pobídky od svých zaměstnavatelů
- podpora informovanosti o možnostech sladování práce a rodiny psaním článků či odkazy na články, které se týkají změn v legislativě, soudních rozhodnutích či nových trendů v oblasti sladování
- získat ocenění Firma roku – prestižní ocenění za rozvoj rovných příležitostí pro zaměstnavatele, které od roku 2004 uděluje nezisková organizace Gender Studies

4.4.3 Podpora vzdělávání, rekvalifikace, osobního rozvoje

Větší počet dětí v rodině a dlouhodobá absence ženy na trhu práce často znemožňují hladký průběh jejího návratu do zaměstnání. Existují také ženy, které ihned po dokončení vzdělání odešly na rodičovskou dovolenou a zkušenost ze zaměstnání jim zcela chybí. Pro tyto ženy jsou určeny kurzy, které

optimalizují jejich pracovní dovednosti, schopnost sebereprezentace, počítačovou gramotnost atp. Možnost dalšího vzdělávání a rozvoje pro rodiče na mateřské a rodičovské dovolené je důležitou součástí jejich plynulého návratu na pracovní trh.

Návrhy opatření:

- **podpora realizace kurzů, které pomáhají ženám (mužům) vrátit se zpět z rodičovské dovolené do pracovního procesu**

4-5 Městský prostor

V nejšířším pojetí lze městský veřejný prostor označit jako tzv. „třetí prostor“, který existuje vedle prostoru pracovního a soukromého a umožňuje budovat místní komunitu. Tento prostor by měl být rozvíjen tak, aby umožnil rodinám bezpečný pobyt a vyžití, aby byl esteticky upravený a bylo o něj pečováno šetrně a ekologicky. Takto může přispívat k utváření prorodinného klimatu v dané lokalitě a k upevnování zdravého životního stylu rodin a dětí.

Městským prostorem rozumíme v tomto dokumentu prostranství přírodního charakteru v okolí Brna-Líšeň, udržované parky a jiná veřejnosti přístupná místa jako např. náměstí, dětská hřiště, víceúčelová sportoviště a v neposlední řadě také chodníky, silnice a parkoviště.

4-5.1 Prostranství přírodního charakteru, parky a komunitní místa

Jakožto okrajová městská část má Brno-Líšeň a její obyvatelé k dispozici rozlehlá prostranství přírodního charakteru: lesy, louky, vodní nádrže apod. Zšetření mezi líšeňskými rodinami nicméně vyplynula kritika těchto prostranství: polovina respondentů si myslí, že jich je nedostatek a v oblasti čistoty je za spíše nevyhovující považuje 33 % dotázaných. Tato prostranství většinou nejsou městskou částí spravované a udržované, protože ač považované za náležející k Líšni, často už nespádají do jejího katastru nebo jsou jejími majiteli soukromé subjekty a městská část je proto nemůže

zahrnout do pravidelné údržby (jedná se například o celou oblast Mariánského údolí).

V městské části je několik udržovaných parků, které jsou z hlediska své rozlohy spíše menší, protože se předpokládá, že obyvatelé Brna-Lišně využívají k volnočasovým aktivitám a oddechu přírodní prostranství v okolí čtvrti. Jedná se například o park při ulici Trnkova ve Staré Lišni nebo části zatravněných ploch v sídlišti. Z diskuze, lišeňských občanů na téma veřejného prostoru v Brně-Lišni vyplynulo, že si obyvatelé těchto volných udržovaných ploch velmi váží a nechtějí, aby byly zastavěny. Často se je naopak snaží svépomocí udržovat (např. nově vzniklá iniciativa jedlého lesa v oblasti „Na panence“, kde místní obyvatelé ve spolupráci s radnicí osazují oblast s původně náletových porostů takovými stromy, keři a rostlinami, které plodí jedlé plody).

Je proto žádoucí udržovat stávající a vytipovávat další vhodná místa k rekultivaci městského prostoru a to především v oblasti lišeňského sídliště, kde převažuje infrastruktura a bydlení nad zelení.

Návrhy opatření:

- zpracovat koncepci rozvoje městské zeleně v Brně-Lišni
- hledat možné varianty při údržbě veřejného prostranství přírodního charakteru (například iniciovat diskusi s vlastníky pozemků)
- vytipovat vhodná místa pro osázení a revitalizaci ploch pro městské klidové zóny s ohledem na pohyb kočárků a malých dětí
- snižovat anonymitu v bydlení podporou sousedských aktivit (společné sousedské aktivity nájemníků typu úklid okolí domu, osázení venkovních ploch květinami a travinami.)
- koncepčně podpořit úpravu míst, kde se přirozeně schází a setkávají obyvatelé Brna-Lišně (např. v oblasti ulice Jírova, Náměstí Karla IV., střediska Kotlanka a Masarovy ulice) - utvářet tato místa společně s občany, využívat potenciálu rodin a vnímat je jako malá centra setkávání rodin (doplnit je např. městským mobiliářem, dětskými herními prvky, popř. drobnými vodními prvky atd.)

- dát občanům možnost vyjádřit se k městskému prostoru prostřednictvím tzv. „pocitové mapy“⁶

4-5.2 Dětská a víceúčelová hřiště

Tvorba, opravy a údržba hřišť je v Brně-Lišni poměrně dobře monitorována a koncepčně vedena díky pracovní skupině „Dejme dětem prostor“ pod Komisi sociální, zdravotní a rodinné politiky, která se pravidelně schází od roku 2011. Skupina sestavila a posoudila stav hřišť, sestavila dokument *Návrh prostoru pro děti a mládež* a mapu hřišť, která je přístupná na webových stránkách radnice. Skupina vytipovává vhodné lokality na nová hřiště, sbírá podněty občanů, doporučuje nové prvky a rekonstrukci stávajících hřišť.

Z výzkumu vyplynulo, že respondenti jsou spíše spokojeni s dostupností a kvalitou hřišť pro malé děti (nespokojenost vyjádřili pouze obyvatelé staré Lišně), naopak nespokojeni jsou s prostory pro velké děti a mládež (viz minulá kapitola).

Návrhy opatření:

- realizovat opatření, která vzešla z dokumentu pracovní skupiny pod komisí Sociální, zdravotní a rodinné politiky *Návrhy k prostoru pro děti a mládež*.⁷
- pokračovat v činnosti této pracovní skupiny

⁶ Pocitová mapa je mapa lokality, kam si sami občané označí konkrétní místo, které pak hodnotí, navrhují změnu nebo zlepšení. Někdy jsou místa opatřena fotografií, jindy textem/. Viz např. <http://mluvmespoluslapanice.cz/pocitove-mapy/> nebo www.napadyprovinohrady.cz, http://gis.mesto-uh.cz/tms/soumesti/index.php?client_type=map_resize&strange_opener=0 jindy jsou místa navržena přímo architekty a projektanty. Např. <http://strasbourg2028.carticipe.fr/>.

⁷ <http://www.vlisni.cz/maji-deti-prostor-vystupy>

4-5-3 Pikniková a klidová místa

V Brně-Lišni není místo, které by bylo speciálně určeno a výhradně označeno jako piknikové, nicméně některá hřiště disponují stoly a lavicemi s možností posezení pro dospělé (například hřiště za obchodem Charlie nebo hřiště na ulici Popeláková).

Z výzkumu vyplynulo, že za spíše nebo zcela nevyhovující jsou více jak polovinou respondentů považovány venkovní veřejná místa k posezení. V městské části Brně-Lišni najdeme mnoho jedinečných míst a unikátních výhledů do okolí, ale návštěvníkům těchto míst není dostatečně umožněno vychutnat si význam a atraktivitu místa.

Návrhy opatření:

- **vytipovat místa v Brně-Lišni, která mají svého génia loci - upravit je, vybavit městským mobiliářem, informační tabulí apod.**⁸

4-5-4 Chodníky, silnice a cyklostezky

Je nesporné, že pěší pohyb je nejdůležitější a zdraví nejprospěšnější způsob dopravy a proto jej nelze v návrhu koncepce rodinné politiky opomenout. Městská část by měla pravidelně mapovat a odstraňovat bariéry, se kterými se pěší či cyklisté potýkají, zejména pokud se jedná o bariéry na místech často využívaných rodinami nebo samotnými dětmi (ať už jde o cyklostezky, komunikace blízko škol nebo místa spojená s hromadnou dopravou) V poslední době lze stále častěji pozorovat, že děti rozváží do škol a kroužků rodiče autem. Mnozí z nich tak činí z přesvědčení, že prostor, ve kterém se jejich děti pohybují, je pro ně nebezpečný a nemají odvahu pustit své děti do školy pěšky nebo městskou hromadnou dopravou.

- ⁸Příkladem může být oblast Kostelíčku - zde je informační tabule s historii místa, nově osázené stromy upomínající na původní alej, občany vyrobené lavičky. Mezi další podobná místa může patřit např. Mariánské údolí, Velká Klajdovka, Nám. Karla IV a další.

Líšeňské sídliště, tak jak bylo navrženo v 70.tých letech, respektuje potřeby pěší dopravy. V sídlišti jsou prostorné zatravněné plochy a dostatek širokých chodníků. S čím však nebylo při stavbě sídliště počítáno, je nárůst automobilové dopravy. To má nyní dvojitý dopad: na jednu stranu je v sídlišti mnoho rozlehlých zatravněných ploch bez silnic a tudíž se jedná o bezpečný prostor pro pohyb dětí, na druhou stranu zde chybí parkovací plochy a auta proto parkují na chodnících a jiných plochách k parkování nevyhrazených.

I ve staré líšeňské zástavbě je automobilová doprava problémem na úkor ostatních způsobů dopravy. Silnice jsou ve Staré Lišni příliš úzké a frekventované. Na chodnících se pohybuje mnoho chodců, kteří často silnice přecházejí na libovolných místech. Značených přechodů pro pěší je zde velmi málo. Úzké silnice ve staré Lišni jsou zároveň nebezpečné pro cyklisty.

Při vytváření cyklostezek vychází městská část z dokumentu města Brna Generel cyklostezek, který řeší rozvoj a rozšíření tohoto druhu dopravy. Ač je okolí Brna-Líšeň cyklisty velmi využívané, oficiálně značená cyklostezka je dlouhá pouze několik set metrů a vede ulici Mifkovou (<http://www.brnonakole.cz/cyklomapa-brna/>). Ostatní trasy jsou jen pro cyklisty doporučené. Přestože má MČ Brno-Líšeň kopcovitý charakter a tudíž je na kole poměrně těžko zdolatelná vyskytuje se zde hodně cyklistů, kteří přes ni směřují do přílehlých lokalit přírodního charakteru - především do Mariánského údolí, kterým prochází značená cyklistická stezka z Moravského krasu na jih Moravy. Cyklistické výlety do Mariánského údolí často podnikají právě rodiny s dětmi. Na druhou stranu, právě z důvodu kopcovitého rázu městské části a nedostatku vyčleněných prostor pro cyklisty, nevyžívají líšeňské rodiny kolo jako prostředek dopravy do škol či do zaměstnání. Například stojany na kola nejsou přítomny u žádné z líšeňských škol.

Městská hromadná doprava je v Brně-Lišni řešena dobře. S centrem Brna je Líšeň spojena frekventovanou tramvajovou linkou č. 8, která jezdí v převaze nízkopodlažními vozy. Spojení Brna-Líšeň a centra Brna je dáno historicky /viz kap. 2.1./ Líšeň je i dobře propojena s ostatními městskými částmi /Vinohrady – trolejbusy č. 2,5,26, Slatina autobus č.78, Židenice autobusy č. 55, 58/ a pomocí spoju systému IDS JMK i sousedním okresem Brno-venkov /autobus č.

151 Podolí, Bedřichovice, Šlapanice, některé spoje jezdí až do Mělníka/. Stejně se lze bez problému pomocí MHD dostat např. z jednoho konce městské části na druhý. Kritizovaná je nízká obslužnost nově zástavby ve Staré Lišni při ulici Holzova.

Městská hromadná doprava je v kompetenci statutárního města Brna a městská část může k této oblasti podávat připomínky. Rovněž každý občan může oslovit Dopravní podnik města Brna přímo přes internetové stránky se svými podněty.

Návrhy opatření:

- podpora volného a bezpečného pohybu pěších chodců a cyklistů (retardéry, osvětlené přechody, navýšení počtu přechodů, snížení rychlosti)
- zajišťovat bezpečný a snadný přesun obyvatel prostřednictvím městské hromadné dopravy, včetně úpravy zastávek MHD
- společně s obyvateli vytipovat a upravit vhodná místa k parkování, zejména na sídlišti
- usměrňovat automobilovou dopravu v místech častého pohybu a pobytu dětí
- aktivně shromažďovat připomínky občanů k bezpečnosti a k bariérám na chodnicích a silnicích
- zahájit diskusi s aktivními cyklisty o možném rozšíření cyklostezek, popř. vytvoření plánu rozvoje cyklostezek (směrem do centra Brna, směrem k cyklistické stezce vedoucí z Moravského krasu nebo jako rozvoj sítě stezek uvnitř městské části).

4-5-5 Čistota městského prostoru

Městská část zajišťuje úklid a údržbu chodníků prostřednictvím blokového čištění a pravidelné údržby zeleně. Některé pozemky v Brně-Lišni však nepatří pod správu městské části (například podchody) a proto nevykládá finanční prostředky na jejich úpravu.

Z výzkumu, připomínek a podnětů na webu městské části a z veřejných debat víme, že v otázce čistoty veřejného prostoru je nejdiskutovanějším tématem znečišťování veřejného prostranství psími exkrementy, což trápí většinu občanů a rodiny s dětmi dvojnásob, protože je tím omezen volný pohyb dětí na travnatých plochách. Pokutovat tento přestupek by měla Městská policie, což se však zdá být nefunkční. Jednou ročně jsou exkrementy plošně vysávány. Eliminovat znečištění veřejných ploch psími exkrementy je velmi důležitý krok k lepšímu využití veřejných prostranství, především na sídlišti.

Návrhy opatření:

- rozšířit v každé lokalitě výběhy pro psy a vymezit místa, kam psi nesmí
- přispět ke změně mentality tak, aby každý majitel psa byl zodpovědný za čistotu na ulicích, například zahájit účinnou lokální reklamní kampaň za zodpovědné jednání majitelů psů (využít lze citylighty, malé cedule na trávníku apod.)
- pravidelně udržovat ve funkčním stavu koše na exkrementy, realizovat pravidelný a častý úklid exkrementů

4-5-6 Bezpečnost městského prostoru

Jedním ze základních cílů koncepce rodinné politiky je ochrana života a zdraví všech členů rodiny. V Brně-Lišni působí Policie ČR a Městská policie.

Policie ČR funguje mimo rámec městské části, ale na úrovni obcí dochází ke koordinaci činnosti v rámci pravidelných schůzek, na kterých jsou přijímány doporučení ze strany městské správy (např. kontrola nočních barů a kontrola návykových látek ve vytipovaných oblastech). Revír Lišeň spravují dva příslušníci Policie ČR.

Městská policie patří do samostatné působnosti statutárního města Brna. Zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti města: Městská policie disponuje v Brně-Lišni třemi strážníky, městská část spadá pod revír východ a služebna se nachází na Vinohradech. Ani zde nemá MČ pravomoci a spolupráce je sjednávána na pravidelných schůzkách s kompetentními osobami městské správy.

Konkrétní fungující opatření na ochranu bezpečnosti rodin je zajištění přechodů městskými strážníky v ranních hodinách při základních školách Novolišeňská a Holzova. Na sídlišti v Brně-Lišni je umístěn na třech místech kamerový systém.

Policie ČR, Městské policie a statutárního města Brna organizuje různé projekty týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví a prevencí kriminality. Městská část není do projektů nějak významněji zapojena. Často se jedná o projekty, které jsou realizovány přímo na školách (například školení pro mladé cyklisty na základních školách, Závody ve znalostech o dopravě, Projekt Jehla, který informuje žáky o drogové situaci). Prevence sociálně patologických jevů je v Brně-Lišni řešena také některými neziskovými organizacemi (Ratolest má v Lišni pobočku Likusák - nízkoprahový klub pro mladé a Saleziánské středisko: jejich aktivity přispívají svou podstatou ke snížení těchto jevů)

Návrh opatření:

- **soustavná podpora rozvoje bezpečné městské části, kde se členové rodiny necítí ohroženi na zdraví, životě a majetku**
- **realizace kampaní podporující prevenci kriminality a směřující k odbourávání lhostejnosti**
- **zapojování městské části do celoměstských preventivních projektů**
- **podpora organizací, které se věnují prevenci a odstraňování sociálně patologických jevů**
- **posílení počtu příslušníků Policie ČR a Městské policie v Brně-Lišni**

4.6 Prostředky komunikace a informovanost rodin

Rodiny jsou primární cílovou skupinou a příjemcem proroďinných opatření. Tato opatření i další informace vztahující se k rodině musí být rodním jasně a srozumitelně prezentována a musí být dostupná co nejširšímu okruhu rodin. Městská část podává informace o proroďinných aktivitách převážně prostřednictvím svého webového portálu a místního zpravodaje v tištěné i elektronické podobě. Ostatní proroďinné organizace propagují své aktivity pro rodiny prostřednictvím vlastních webových stránek. Nejvýznamnější jednotnou informační platformou v této oblasti jsou Lišeňské noviny.

Oficiální webové stránky městské části www.brno-lisen.cz obsahují informace z úřadu městské části a samosprávy, další část obsahuje záložky: život v Lišni a témata. Pod sekci *Život v Lišni* najdeme členění do různých sekcí, které se týkají proroďinné problematiky: školství, sociální služby, zdravotnictví, kultura, sport nebo děti a rodina. Některé oblasti obsahují seznamy organizací působící v dané oblasti, jiné obsahují články jak ze strany městské části, tak od různých organizací. Z výzkumu vyplývá, že webové stránky využívá 40% respondentů.

Webové stránky www.vlisni.cz je nezávislý portál zabývající se různými aspekty života v Brně-Lišni. Obsahuje popis a charakteristiku městské části, jsou zde cenná videa z komunitních akcí, rodinami jsou hojně využívány diskuze pod články, které mohou i samy iniciovat. Na stránkách je také kalendář akcí v Lišni, kde inzeruje své aktivity velká část organizací zde působících. Stránky mají facebookový profil.

Lišeňské noviny jsou tištěný měsíčník v barevné verzi, vydávaný městskou částí, distribuovaný zdarma do schránek občanů v nákladu 11 tisíc kusů. Z dotazníkového šetření jsme zjistili, že přes 80% respondentů z řad rodin získává informace o dění v Brně-Lišni právě z tohoto periodika. Pravidelnými přispěvateli bývají zpravidla organizace poskytující služby pro rodiny, dále pak školky, školy. Noviny jsou také ke stažení v elektronické podobě a na stránkách městské části.

Vedle elektronických a tištěných médií jsou dalším nástrojem komunikace s veřejností ze strany vedení radnice **veřejné debaty**, které fungují od roku 2012. Obyvatelé Lišně měli možnost diskutovat např. o mateřských školách, výstavbě konkrétních hřišť, o situaci kolem státních bytů, nových parkovacích místech v konkrétní lokalitě nebo o aktualizaci územního plánu. ÚMČ nemá svůj facebookový profil, ale informace z radnice se objevují na profilech uvolněných představitelů městské části a na facebookovém profilu portálu vlisni.cz.

Informace týkající se proroďinných opatření v Brně-Lišni se objevují pro celobrněnskou veřejnost také v Brněnském deníku www.denik.cz/ nebo na

www.idnes.cz, na webových stránkách ČSSD www.cssdbrno.cz/ a dalších informačních serverech.

Z výčtu médií a závěru výzkumu je patrné, že tok informací směrem k rodinám je zajištěn dostatečně, nicméně zde není přítomna koordinace a zastřešující platforma, která by veškeré informace pro rodiny sdružovala. Co zde zcela chybí, je získávání pravidelné zpětné vazby uživatelů a zřetelně vymezený prostor pro připomínky a podněty.

Návrhy opatření:

- vytvoření a provozování samostatného portálu „rodina v Líšni“ kde by byly shromážděny všechny informace týkající se života rodin v Brně Líšni včetně možnosti hlasování, diskuzí, blogů a získávání pravidelné zpětné vazby uživatelů⁹

4-7 **Vzájemná komunikace mezi aktéry rodinné politiky**

Jednou z podmínek vzniku a udržování prorodinného klimatu v obci je součinnost širokého spektra subjektů občanské společnosti. Realizace rodinné politiky neznamená jen finanční podporu zařízení pro děti, ale týká se celkové synergie všech jejích aktérů (aktéři veřejného, občanského i soukromého sektoru).

Už nyní se pořádají v Brně-Líšni akce (Den dětí, Festival Líšeň sobě), které organizuje a zastřešuje více různých subjektů. Na portálu vlisni.cz bylo v roce 2013 také vytvořeno jednotné místo pro inzerci prorodinných akcí - „kalendář akcí v Líšni“, kde zveřejňují své termíny aktivit některé organizace. Při zahájení fungování kalendáře proběhlo první setkání organizací působících v oblasti služeb pro rodiny v Brně-Líšni zaměřené na vzájemnou informovanost o jejich činnostech. I přes tyto dílčí aktivity zde však chybí zastřešující spolupráce v rámci jednotlivých prorodinných oblastí - např.

⁹ Podobné portály jsou např. brněnský portál www.brno prorodiny.cz, obdobný portál májí např. České Budějovice - <http://rodina.c-budejovice.cz/> nebo MČ Praha 7 <http://www.jaknaskoly.cz/>

volnočasových aktivit nebo jednorázových akcí a koncepční plánovaná podpora prostředí přátelského celé rodině ve smyslu spolupráce všech aktérů rodinné politiky.

Návrhy opatření:

- zahájit a podpořit spolupráci mezi jednotlivými organizacemi působícími v prorodinné oblasti – iniciovat setkání aktérů rodinné politiky a definovat společná témata (například prostřednictvím Komise sociální, zdravotní a rodinné politiky)
- rozvíjet přeshraniční a mezinárodní spolupráci na projektech nasměrovaných na prorodinnou politiku (například skrze Evropské projekty)

Závěr

Návrh koncepce rodinné politiky v Brně-Lišni je „živý“ dokument, který přináší komplexní pohled (vyjma oblasti seniorů a znevýhodněných rodin) na oblast rodinné politiky v Brně-Lišni. Jedná se však o první krok směřující k tvorbě Koncepce rodinné politiky jako strategického dokumentu. Z tohoto důvodu se nám jeví jako nutné sestavit pracovní skupinu, která se tvorbě Koncepce rodinné politiky v Brně-Lišni bude věnovat. Její úkoly by byly následující:

1. Doplnit Návrh koncepce rodinné politiky v Brně-Lišni o oblast seniorů a znevýhodněných rodin.
2. Vypracovat strategický dokument Koncepce rodinné politiky v Brně-Lišni.
3. Schválit Koncepci rodinné politiky v Brně-Lišni zastupitelstvem.
4. Připravit Akční plán rodinné politiky v Brně-Lišni, který bude obsahovat konkrétní návrhy opatření a termíny provedení.
5. Realizovat Akční plány a naplňovat strategii Koncepce rodinné politiky.
6. Podílet se na monitoringu a evaluaci realizace Akčního plánu.
7. Přihlásit MČ Brno Líšeň do celostátního programu „Obec přátelská rodině“.

MČ Brno-Líšeň bude díky schválené Koncepci rodinné politiky v Brně-Lišni jednou z prvních městských částí v celé ČR, která podobný strategický dokument vytvořila a řídí se jím. Bude tak možné navázat i kvalitnější spolupráci se zahraničními partnery, kterým bude snazší představit směřování Brna-Líšeň v této oblasti. Věříme, že koncepční dokument je jedinou cestou, jak může městská část strategicky zlepšovat životní podmínky rodin v Brně-Lišni.

Příloha 1 - Seznam organizací působící v Brně-Lišni

5 Služby na podporu fungující rodiny – komerční a nekomerční

Volnočasové aktivity

Animáček o.s.

Nabízí cvičení, plavání a další aktivity pro rodiče a děti.
Kotlanova 13, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.animacek.cz>

Baby kavárna Hvězdička

Dětská kavárna s hracím koutem.
Horníkova 34, Brno, <http://www.babykavarnahvezdicka.cz>

Cukrárna Nebe

Cukrárna s dětským koutem a hřištěm.
Horníkova 36a, 628 00 Brno, <http://cukrarnanebe.cz>

Famfárum

Dětská herna s možností hlídání dětí.
Jírova 10, 628 00 Brno, <http://famfarum.cz>

Kamzíci Brno

Brněnský tábornický klub který se zabývá sdružováním dětí školního věku s cílem naučit je samostatnosti, kamarádství, kázní, lásce k přírodě a tábornickým dovednostem.
Trnkova 55, 628 00 Brno, <http://www.kamzici.ctujm.cz>

Kulturní centrum Líšeň

Příspěvkovou organizací MČ Brno-Líšeň. Působnost KCL je rozdělena do dvou míst.

Kotlanka - je centrem volnočasových aktivit. Jsou zde k dispozici například kurzy, přednášky, výstavy, příměstské tábory.

Kotlanova 7, 628 00 Brno-Líšeň

Dělnák - multifunkční kulturní prostor, nabízí například koncerty a divadelní představení. Klajdovská 28, 628 00 Brno-Líšeň
<http://www.kclisen.cz>

Míček Eda

Je určen pro setkávání maminek a tatínků s dětmi od 6 měsíců do 6 let.
Kotlanova 7, 628 00 Brno-Líšeň

Pionýrská skupina HÁDY

Oddíl se zaměřuje na tábornickou činnost, soužití s přírodou a rozvoj osobnosti. V práci s dětmi vychází zejména z tradice E.T. Setona, tradic skautingu, zážitkové pedagogiky a Lipnických her.
Masarova 11, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.pshady.cz>

Rodinné centrum Pastelka, o.s.,

Provozuje rodinné centrum se vzdělávacími, volnočasovými a poradenskými aktivitami pro rodiny a organizuje tradiční jednorázové akce pro rodiče s dětmi nebo spoluorganizuje tradiční komunitní akce v Líšni pro širokou veřejnost. Provozuje také školku pro děti od 2 let se vzdělávacím programem „Mluvme spolu“
Náměstí Karla IV. 4, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.pastelka.net>

SALESKO - Salesiánské středisko mládeže

Salesko nabízí množství aktivit. Programy dělí na podporu rodičů a dětí, zahrnují pohybové, výtvarné aktivity, besedy, aktivní trávení volného času pro rodiče s dětmi do 6 let. Podporu školních dětí a mládeže, kde mohou děti volit

z množství pohybových aktivit, v činnosti je Klub VeSPOD, tábory, kroužky. A podporu dospělých, zaměřenou na sportovní programy, duchovní programy, kurzy atd. Salesko je financováno ze soukromého i veřejného sektoru a také spoluúčastí klientů.

Kotlanova 13, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.salesko.cz>

Výtvarný ateliér Studánka

Je ateliér zabývající se výtvarnou tvorbou pro děti i dospělé. Nabízí přípravu na SŠ a VŠ.

Pohankova 8, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.atelierstudanka.cz>

Základná umělecká škola Antonína Doležala

Studijní obory hudební, taneční, výtvarný, literární – dramatický.

Trnkova 81, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.zustrnkova.cz>

14. dívčí oddíl Ptáčata

Dívčí oddíl JUNÁKA - svazu skautů a skautek. Smyslem skautingu je vést a vychovávat mladé lidi k důležitým životním hodnotám. Kromě schůzek družin, které probíhají každý týden během roku, pořádá také sobotní či víkendové výlety a prázdninové akce.

Michalova, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.ctrnactka.blogspot.cz>

14. chlapecký skautský oddíl Regulus

Chlapeck oddíl JUNÁKA - svazu skautů a skautek. Smyslem skautingu je vést a vychovávat mladé lidi k důležitým životním hodnotám. Kromě schůzek družin, které probíhají každý týden během roku, pořádá také sobotní či víkendové výlety a prázdninové akce.

<http://www.14ka.cz>

Sociální služby

Brigancia o.s.

Pečovatelská služba se orientuje na starší a hendikepované osoby. Nabízí terénní pečovatelskou službu, základní sociální poradenství, výživové poradenství a volnočasové aktivity. Má registrovanou pečovatelskou službu.

Bartákova 9, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.brigancia.cz>

Denní a přechodný pobyt seniorů

Zařízení Oblastní charity Brno.

Strnadova 14, 628 00 Brno-Líšeň, <http://brno.charita.cz/služby-pro-seniory/denni-a-prechodny-pobyt/>

EFFETA

Denní stacionář pro osoby s mentálním, zdravotním či kombinovaným postižením.

Holzova 7, 628 00 Brno-Líšeň, <http://brno.charita.cz/služby-pro-lidi-s-mp/effeta-denni-stacionar/>

NAZARIA o.p.s.

Poskytuje terénní pečovatelskou službu pro seniory a hendikepované osoby.

Kubelíkova 19, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.nazaria.cz>

Nízkoprahový klub Likusák

Zabývá se především činností zaměřenou na mládež ohroženou sociálním vyloučením. Jedná se o zařízení neziskové organizace Ratolest Brno a nabízí terénní a ambulantní služby. V prostorách klubu je možné využít například volnočasový prostor, preventivní, pedagogické, výchovné programy. Nabízí registrovanou sociální službu Nízkoprahového zařízení pro mládež.

Kotlanova 10, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.ratolest.cz>

Pobočka Pečovatelské služby Brno-Židenice

Nabízí především pomoc rodinám v péči o závislé osoby. Registrovanou službou je Pečovatelská služba, Centrum denních služeb a Odlehčovací služby. V oblasti rodin, nabízí podporu rodin s vícečaty.

Poláčkova 7, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.zidenice.cz/urad-mestske-casti/pecovatelska-sluzba/>

Činnosti poskytované v rámci sociálně právní ochrany dětí

Fond ohrožených dětí Klokánek

FOD Klokánek se zabývá především činností zaměřenou na rodiny. FOD Klokánek v Brně Líšni má registrovanou službu sociální rehabilitace. V Líšni sídlí jediná pobočka FOD v Brně. Jedná se o zařízení rodinného typu pro děti, které vyžadují odbornou pomoc.
Michalova 4, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.fod.cz>

Sport

Black Ice Brno

Sportovní klub založený v roce 2005 je zaměřený na speed inline bruslení a cyklistiku.

Zikova 14, 628 00 Brno, <http://www.brno-inline.cz/klub/black-ice-brno>

SK Líšeň

Fotbalový klub.

Kučerova 4, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.sklesen.com>

SK Provo

Oddíl gymnastiky a mažorettek.

Holzova 1, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.skprovo.com>

Sport cetrum Brno-Líšeň

Oddíl moderní gymnastiky.

Horníkova 1, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.sportcentrumbрно.estranky.cz>

TJ Sokol Líšeň

Cvičení pro ženy, rytmická gymnastika, zdravotní tělocvik, rodiče s dětmi, aerobik, předškolní děti a žáci, basketbal, stolní tenis, volejbal (ženy a rekreační), malá kopaná, kulturistika.

Belcrediho 27, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.sokol-cos.cz>

TK Líšeň

Tenisový klub Líšeň.

Střelnice 48, 628 00 Brno

Dětský lesní klub Mariánka

Nabízíme pravidelné celoroční předškolní vzdělávání pro malou skupinku dětí ve věku 3–7 let. Lesní klub vychází z konceptu Respektovat a být respektován a využívá prvky Montessori a Waldorfské pedagogiky.
Samoty, 628 00 Brno, <http://www.lesnimarianka.cz>

6 Kultura

Kulturní centrum Líšeň

Příspěvkovou organizací MČ Brno-Líšeň. Působnost KCL je rozdělena do dvou míst.

Kotlanka - je centrem volnočasových aktivit. Jsou zde k dispozici například kurzy, přednášky, výstavy, příměstské tábory.
Kotlanova 7, 682 00 Brno-Líšeň

Dělnák - multifunkční kulturní prostor, nabízí například koncerty a divadelní představení. *Klajdovská 28, 628 00 Brno-Líšeň*
<http://www.kclisen.cz>

Líšeň o.s. (divadlo Líšeň)

Profesionální divadlo, které již více než 10 let experimentuje s různými divadelními formami, využívá loutky, masky, objekty a pracuje s pohybovou a zvukovou stylizací.

Obecká 13, 628 00 Brno, <http://www.divadlolisen.cz>

Národopisný soubor Líšňáci

Aktivní folklórní taneční soubor, který mohou navštěvovat děti už od předškolního věku.

<http://www.lisnaci.cz>

Galerie Hády

Umělecká galerie v prostorách ZŠ Horníkova představující převážně lokální umělce a jejich díla.

Horníkova 1, 628 00 Brno, <http://www.zshornikova.cz/galerie/>

7 Vzdělávání

Předškolní vzdělávání

Jesličky Betynka

Denní zařízení rodinného typu pro děti od 6ti měsíců. Filozofií jesliček je šťastné, usměvavé dítě a spokojení rodiče. V harmonickém a podnětném prostředí nabízí Betynka všestranný rozvoj dítěte.

Nivky 33, 628 00 Brno, <http://www.jeslickybetynka.cz>

Maceška, SVČ Lužánky

Nabízí dopolední vzdělávací program pro děti od dvou let bez přítomnosti rodičů.

Kotlanova 7, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.maceska.luzanky.cz>

Mateřská škola při Gymnáziu INTEGRA BRNO

Předškolní vzdělávací zařízení s atraktivním a plnohodnotným školním vzdělávacím programem pro děti od 2 let. Školka je zařazená do rejstříku MŠMT.

Rašelinová 11, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.nases.kolka.eu/>

Miniškolka Krteček

Rodinný typ soukromé školky pro děti od 9 měsíců do 5ti let. Nabízí také nárazové hlídání.

Štefáčkova 15, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.mskrtecek.cz>

MŠ Hochmanova

Školní vzdělávací program má název: "Jsem človíček malý, ale šikovný, společně s kamarády chci poznat svět ve kterém žiji." Při vzdělávání dětí se řídíme principy "Začít spolu".

Hochmanova, 628 00 Brno-Líšeň

MŠ Horníkova

„Ať je teplo nebo zima ve školce se máme prima“

Horníkova 1, 628 00 Brno- Líšeň, <http://mshornikova.webnode.cz/>

MŠ Neklež

Školní vzdělávací program je uplatňován daltonskými principy a jeho součástí je řada dlouhodobě dílčích projektů.

Neklež 1a, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.msneklez.cz>

MŠ Pohádka

Školní vzdělávací program s názvem "Povídám,povídám pohádku". Základem filozofie ŠVP je respekt k přirozeným individuálním zvláštnostem každého dítěte, rozvoj komunikace dětí, samostatnosti a vzájemné spolupráce.

Bratří Pelášků 7, 628 00 Brno- Líšeň, <http://www.msbp.cz>

MŠ Poláčkova

Vzdělávání dětí probíhá dle školního vzdělávacího programu, dále dle třídního vzdělávacího programu, který si zpracovávají učitelé jednotlivých tříd a dle dílčích projektů školy.

Poláčkova 13, 628 00 Brno-Líšeň, <http://mopolackovaz13.webnode.cz/>

MŠ Puchýřova

Školní vzdělávací program s názvem "Naše země kulatá je..."

Ochrana životního prostředí a svého zdraví prolíná celým vzdělávacím programem.

Puchýřova 13a, 628 00 Brn- Líšeň, <http://puchyrova.mskola.cz>

MŠ Radost

Školní kurikulum vychází z filozofie podpory zdraví - rozvinout dítě na základě jeho možností tak, aby mohlo prožít smysluplný a plnohodnotný život založený na demokratických principech.

Michalova 2, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.msradost.eu>

MŠ Sedmikráska

Školní vzdělávací program PV Mateřské školy SEMIKRÁSKA
Šimáčkova 1, 628 00 Brno-Líšeň, <http://mssimackova.cz>

MŠ Sluníčko

Školní vzdělávací program „Tvořivá školička“
Strnadova 13, 628 00 Brno – Líšeň, <http://www.slunicko-ms.cz>

MŠ Sýnkova

"Školka plná pohody" se zaměřením na zvýšenou pohybovou aktivitu, relaxační cvičení, sportování a pohyb.
Sýnkova 24, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.klubmssynkova.cz>

MŠ Trnkova

Školní vzdělávací program s názvem "Co nám trnky vyprávěly" je zaměřen na etickou a environmentální výchovu.
Trnkova 1, 628 00 Brno-Líšeň, <http://mstrnkova.cz>

ŠACHOVÁ MATEŘINKA/Montessori klubík

Šachová mateřinka nabízí každodenní celoroční výchovně vzdělávací program s hlídáním dětí od zlet.
Scheinerova 1, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.sachova-materinka.cz>

Školka Pastelka

Školka s celodenním provozem pro děti ve věku od 2 do 5ti let vzniklá díky projektu ESF „Práce a rodina v Brně-Lišni“, který zlepšuje sladování pracovního a rodinného života a tím přispívá ke zrovnoprávnění postavení žen a mužů na trhu práce. Školka je inspirována myšlenkami a postupy projektů "Jdeme společně s láskou", "Začít spolu" a "Zdravá mateřská škola".

Poláčkova 13, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.skolka.pastelka.net>

Základní vzdělávání

Gymnázium Hády

Šestileté soukromé gymnázium Hády je školou, která je připravena poskytnout dobrý základ pro další studium, otevřít obzory vědění a zprostředkovat nepostradatelné dovednosti. Je zařazeno do sítě škol MŠMT ČR.

Horníkova 1, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.gymnaziumhady.cz>

Gymnázium Integra

Osmileté & čtyřleté všeobecné soukromé Gymnázium INTEGRA BRNO je fakultní školou Masarykovy univerzity a přidruženou školou UNESCO. Zaměřuje se na všestranný rozvoj osobnosti svých studentů, učí je samostatně myslet a orientovat se v překotně se měnícím světě. Je zařazeno do sítě škol MŠMT ČR.

Rašelinová 11, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.gymnazium-integra.cz>

Křesťanská škola Jana Husa

Křesťanská škola plně akreditovaná ACSI zařazená do sítě MŠMT. Škola nabízí alternativní přístup k výchově a vzdělávání. Cílem je posílení osobnosti každého žáka, s důrazem na nalezení a rozvinutí jeho individuálních talentů, tvořivosti a samostatnosti.

Masarova 11, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.krestanskaskola.cz>

ZŠ Holzova

Škola nabízí dětem a jejich rodičům vše, co má moderní škola dát svým žákům a nezapomíná přitom v činnosti školy na tradice společenského a kulturního života našeho regionu.
Školní družina (6:00 – 17:00) z zájmové družinové kroužky (výtvarný, rukodělný).

17 zájmových kroužků (pěvecké, pohybové, keramické, logopedie, náboženství, jazykové, programování, dyslektický) Holzova 1, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.zsholzova.cz>

ZŠ Horníkova

Školský vzdělávací program - Tvořivá škola v galerii
Školní družina (6:00 – 17:00)

15 zájmových kroužků (pěvecký, sportovní, keramika, literární, čeština, pokusy z fyziky, čtenářský, informatika, příprava k přijímacím zkouškám) Horníkova 1, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.zshornikova.cz>

ZŠ Masarova

Školní vzdělávací program Naše škola – příležitost pro všechny.

Škola se řídí čtyřmi základními daltonskými principy - zodpovědnost, samostatnost, spolupráce a respekt.

Školní družina (6:00 – 17:00) 3 zájmové kroužky (Vpisek, informatika, turistický kroužek)

23 zájmových kroužků (keramika, vaření, pohybové, taneční, kreativní, přírodovědecký, pěvecký)

Masarova 11, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.zsmasarova.cz>

ZŠ Novolíšeňská

Školní vzdělávací program ŽI-RA-FA (život – radost – fantazie)

Školní družina (6:00 - 17:00) 17 zájmových družinových kroužků (keramické, taneční, sportovní, recitační, hudební, tvořivé, vaření)

22 zájmových kroužků (sportovní, dramatická výchova, kreativní, pěvecké, hudební, náboženství, informatika, angličtina)

Novolíšeňská 10, 628 00 Brno-Líšeň, <http://www.zsnovolisenaska.cz>

Níže zmiňované organizace nesídlí v Líšni, nicméně v letech 2012, 2013 obdržely dotaci z rozpočtu MČ Brno Líšeň, nebo na ně odkazuje MČ na oficiálních webových stránkách MČ.

TyfloCentrum Brno o.p.s.

Poskytovatel sociálních služeb pro zrakově postižené v Jihomoravském kraji. Mají registrovanou službu sociálně terapeutické dílny na Poděbradově ulici 58 Brno-Královo Pole.

Na ulici Chaloupkova 7 v Králově Poli pak služby: odborné sociální poradenství, průvodcovské a předčitatelské služby, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením a sociální rehabilitaci. <http://www.tyflocentrum.cz/brno/index.php>

Svaz tělesně postižených v České republice, o.s. - Místní organizace Vínohrady, Líšeň

Sídlo Městské organizace Brno je na Mečové 5, kde nabízí službu odborného sociálního poradenství a sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením.

Mikulovské 9, Brno-Vínohrady, <http://www.stp-brno.cz>

Poradna rané péče DOREA Brno (Slezské diakonie)

Služby rodinám, v kterých vyrůstají děti se zdravotním postižením a ohroženým vývojem.

Kamenná 21, 639 00 Brno, <http://www.dorea.cz>

Domov svatě Markěty

Azylový dům pro matky s dětmi který provozuje Diecézní charita Brno.

Staňkova 47, 619 00 Brno, <http://brno.charita.cz/služby-utvaru-azylove-domy-a-denni-centrum/azylovy-dum-pro-matky-s-detmi-domov-sv-markety/>

Naděje o.s.

Provozují několik Domů Naděje v různých částech Brna. Dům Naděje Brno-Vinohrady poskytuje službu denního stacionáře a domov se zvláštním režimem.

Velkopavlovické 13, 628 00 Brno,

<http://www.peceoseniony.cz/detail-zarizeni/761-dum-nadeje-brno-vinohrady/>